

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Diplomová práce

Licenční smlouva

Tomáš Lörincz

Plzeň 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že literární dílo *Licenční smlouva* je originální výsledek mé tvůrčí činnosti ve smyslu § 2 odst. 1 autorského zákona a že jsem ho vypracoval pod odborným dohledem vedoucí diplomové práce za použití pramenů v bibliografii uvedených.

V Plzni dne 27. 3. 2013

.....

podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval JUDr. Petře Žikové za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěla k vypracování této diplomové práce.

OBSAH

ÚVOD	1
1 HISTORICKÝ VÝVOJ OCHRANY AUTORSKÝCH PRÁV.....	3
1.1 POČÁTKY AUTORSKOPRÁVNÍ OCHRANY.....	3
1.2 ROZVOJ MEZINÁRODNÍHO AUTORSKÉHO PRÁVA A BERNSKÁ ÚMLUVA	7
1.3 VÝVOJ AUTORSKÉHO PRÁVA NA ČESKÉM ÚZEMÍ.....	9
2 AUTORSKÉ PRÁVO.....	13
2.1 VZNIK, OBSAH A ZÁNİK AUTORSKÉHO PRÁVA.....	14
2.1.1 Základní zásady autorského práva.....	16
2.1.1.1 Zásada neformálnosti.....	16
2.1.1.2 Zásada teritoriality	16
2.1.1.3 Zásada autorská	17
2.2 PŘEDMĚT AUTORSKÉHO PRÁVA	17
2.2.1 Autorské dílo	19
2.2.2 Nechráněná díla.....	21
2.2.3 Dílo souborné.....	22
2.2.4 Autorství.....	23
2.2.4.1 Spoluautorství.....	24
2.3 PRÁVA SOUVISEJÍCÍ S PRÁVEM AUTORSKÝM.....	25
3 LICENČNÍ SMLOUVA.....	26
3.1 POJEM LICENCE A LICENČNÍ SMLOUVA	26
3.1.1 Nakladatelská smlouva.....	27
3.2 DRUHÝ LICENCÍ A LICENČNÍCH SMLUV	27
3.2.1 Výhradní a nevýhradní licence.....	28
3.2.1.1 Výhradní licence.....	28
3.2.1.2 Nevýhradní licence	29
3.2.2 Nepravá licence.....	30
3.2.3 Aktivní a pasivní licence.....	31
3.2.4 Vzájemná bezplatná licence	31
3.2.5 Mlčky poskytnutá licence	32
3.2.6 Nabídka licence.....	32
3.2.7 Čistá a smíšená licenční smlouva.....	33
3.2.8 Sdružená licence	33
3.3 OBSAHOVÉ NÁLEŽITOSTI LICENČNÍ SMLOUVY	34
3.3.1 Obligatorní obsahové náležitosti	34
3.3.2 Pravidelné obsahové náležitosti.....	35
3.3.3 Vedlejší obsahové náležitosti	36
3.3.4 Způsob a rozsah užití díla a omezení licence.....	36

3.3.5 Odměna.....	37
3.3.6 Rozmnoženina pro autora	38
3.4 FORMA LICENČNÍCH SMLUV.....	40
3.5 VZNIK SMLUVNÍCH VZTAHŮ LICENČNÍCH	41
3.6 ZÁNİK LICENCE.....	42
3.6.1 Odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele	43
3.6.2 Odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora	45
3.6.3 Výpověď	47
3.6.4 Neplatnost licenčních smluv.....	47
3.6.4.1 Důsledky neplatnosti licenčních smluv.....	48
3.7 OBCHODOVÁNÍ S LICENCÍ	49
3.7.1 Podlicence.....	50
3.7.2 Postoupení licence	51
4 APLIKACE ZÁKONNÝCH NOREM V PRAXI	53
4.1 SROVNÁNÍ ZÁKONNÝCH NOREM A KONKRÉTNÍHO PŘÍPADU	53
4.1.1 Nabyvatelem Nová Forma s.r.o.....	54
4.1.1.1 Úvodní ustanovení.....	55
4.1.1.2 Licence	55
4.1.1.3 Odměna za vytvoření díla z poskytnutí licence	57
4.1.1.4 Závěrečná ustanovení	57
4.1.2 Nabyvatelem Alfa – Omega.....	58
ZÁVĚR.....	61
RESUMÉ.....	63
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	64
MONOGRAFIE	64
ZAHRANIČNÍ MONOGRAFIE	67
INTERNETOVÉ PRAMENY.....	68
ZÁKONNÉ PRAMENY	70
JUDIKATURA.....	70
SEZNAM PŘÍLOH	71
PŘÍLOHA A	72
PŘÍLOHA B.....	74

Úvod

Téma „Licenční smlouva“ pro mě byla jasnou volbou – žádné jiné téma nepřípadalo v úvahu především z osobních důvodů. Jsem totiž spisovatel a na kontě mám již několik autorských licenčních smluv. Vybral jsem si toto téma především proto, abych věděl, kde se autorské právo vzalo, co všechno může být touto smlouvou ověřeno, na co všechno mám vlastně právo, čeho se nemohu ve svých právech vzdát a na co přesně bych si měl dát pozor. Tato práce pro mě neznamená (jako pro všechny ostatní studenty) pouze prověření znalostí získaných za doby pěti let během studia a utvrdil si tak možnost interpretace svých myšlenek do práva společnosti a naopak, ale především pro osobní prospěch, abych získal mnohem větší přehled a tím větší kompetence a prostor k aplikaci svých práv v praxi, a osobní pocit, že jsem pro svou tvůrčí činnost udělal své maximum.

Zastávám názor, že tvořivost jedince je nejdůležitější součástí lidstva, neboť kdyby nebylo tvořivých lidí, dodnes bychom zůstali v době kamenné. Jen díky novým a novým vynálezům lidstvo někam směřuje a neustále se rozvíjí.

Mělo by lidstvo nějakou kulturu, kdyby nebylo umělecky nadaných osob? Celé lidstvo vyrůstá na uměleckých výtvorech, ať to jsou knihy spisovatelů, fotografie, malby či kresby umělců nebo zlato v hrdle zpěváků a herců. Tito lidé po sobě zanechávají stopy nejen hmatatelné, ale i myšlenkové, neboť především spisovatelé a malíři mají velký podíl na vytváření myšlenkových pochodů a rozšiřování fantazie a vnímání okolí u každého jedince zvlášť. Nebýt vynálezů, nebylo by ani umělců. Nebýt umělecky nadaných lidí, jaký smysl by měl jakýkoli vynález? A jelikož kultura reprezentuje celý život a každý národ z vlastního hlediska, je to (jak už jsem uvedl) nejdůležitější součást lidstva, které náležitě patří i vysoká právní ochrana a jistota. Obzvlášť proto, aby se zabránilo volného rozšiřování jakéhokoli díla, což by vyvolalo zkázu a negativní dopad především na samotného vynálezce či umělecky nadaného jedince, vytvořil se jeden velký ucelený komplex upravující práva a povinnosti samotných autorů.

Stejně tak, jak se vyvíjel pokrok lidstva a prvních zárodků samotné kultury, vyvíjelo se i autorské právo pro lidstvo tak potřebné. V dávných dobách o těchto právech neměli ani ponětí, přesto se však snažili svá díla samovolně označovat, aby každý věděl, kdo byl jejich tvůrce. V 21. století jsme nasbírali

takových zkušeností, že můžeme bez problémů označit, co do autorského práva spadá a co ne. A z mé pozice a z velkého množství literárních pramenů mohu alespoň nastínit, kdy a kde autorské právo vůbec vzniklo. Z tohoto důvodu se první kapitola věnuje historickému vývoji ochrany autorských práv.

Druhá část mé práce je věnována již autorskoprávní ochraně, jak ji vidí autorský zákon. Z hlediska právní koncepce je tato kapitola velmi důležitá, neboť bez ní by se pravá podstata licenčních smluv špatně chápala. Vztahy z licenčních smluv jsou postaveny právě na postoji autorského zákona a celého odvětví práva včetně obecných ustanovení občanského zákoníku, díky němuž můžeme upravit takové vztahy, které v autorském zákoně nenalezneme. Licenční smlouvou může být ověřeno prakticky cokoli, co má společného s originální tvůrčí činností talentovaného (v některých případech i netalentovaného, což mi přijde smutné, neboť takové dílo pak nepřispívá k rozvoji myšlení člověka ani rozvoji lidstva, spíše má za následek stagnaci a někteří slabší jedinci v pohledu na světovou kulturu zcela rezignují) jedince. Však abychom mohli něco označit za předmět licenční smlouvy a mohl se tedy stát předmětem podléhající ochraně podle autorského práva, je třeba nejdříve definovat takový předmět, a co jím vlastně může být.

Ale co vlastně taková licence je? Mnoho lidí zná tento termín, však jen hrstka z nich zná pravou podstatu licence. K jejímu pochopení poslouží třetí kapitola mé práce, která je rozdělena do sedmi podkapitol stejně důležitých a významných jako ty ostatní. Nejenže se bez větších problémů pochopí právní problematika licence a z nich vznikající vztahy, ale také se dozvíme, že licenčních smluv máme hned několik typů, z nichž nejdůležitější a nejvyužívanější jsou licenční smlouvy výhradní, nevýhradní a též výjimka z licenčních smluv, jež má své zastání v § 56 autorského zákona, a to smlouva nakladatelská. Mě však nejvíce zajímá, z jakých náležitostí se taková licenční smlouva sestává, neboť z praxe je mi známo, že každá licenční smlouva může být ujednána za jiných okolností s jinými náležitostmi, než ty, které obsahuje jiná smlouva. A jelikož se o obsahových náležitostech a o různých právních možnostech chci dozvědět pro svou potřebu co nejvíce, věnuji této problematice celkem dost širokou část celé mé diplomové práce.

Čtvrtá kapitola pak náleží aplikaci všech získaných informací na konkrétní případ, kde se pokusím zanalyzovat smlouvu z právního hlediska a stanovit, zda zákonným normám odporuje či nikoli.

1 Historický vývoj ochrany autorských práv

1.1 Počátky autorskoprávní ochrany

Vývoj autorského práva je spíše záležitostí až moderních právních systémů. V dobách starověku až novověku nebylo zvykem autorské právo dodržovat. Opisovalo se a kopírovalo, až původní autor upadl do zapomnění, ač jen díky tomu se dnes můžeme seznámit s některými starověkými i novějšími jak díly literárními tak uměleckými. V těchto dobách se autorské právo nevyvíjelo jako ucelený kodex práv, vznikalo spíše jako reakce na tehdejší společenskou a ekonomickou societu, v níž vytvářeli nový rámec podmínek a jejich použití. Nedá se přesně konstatovat, kdy se autorské právo objevilo, však za úplný prvopočátek tohoto vývoje bychom mohli označit již mladší dobu kamennou, v níž lidé začali šít první oděvy a zdokonalovali se ve výrobě keramických nádob.¹ Přesto bychom mohli najít první známky autorskoprávní ochrany i dříve, kdy člověk začínal vytvářet první primitivní nástroje a kresby na stěnách v jeskyních, neboť ke každému svému dílu připojovali i nějaký symbol, kterým označovali svůj výtvar či majetek.

Za dosud největší rozmach práv k vlastním dílům a majetku bychom mohli označit období Antiky, neboť právě ve starověkém Řecku a Římě vznikalo mnoho významných literárních, dramatických, architektonických a jiných uměleckých děl. Autorům se sice nedostávalo velké právní ochrany, neb samotný autorský zákon, jak ho dnes známe my, ještě neexistoval. Mohli se však chránit buďto všeobecnou žalobou za urážku na cti (*actio iniuriarum*) anebo v případě materiální ochrany vlastnictví konkrétní věci žalobou z podvodu (*actio doli*). Tehdy autor své dílo jednorázově prodával za domluvenou cenu a dále s tím neměl kompetence nakládat, však u dramatických děl nikdo nesměl pozměňovat uváděné inscenace bez souhlasu autora – v tom spatřujeme vyšší ochranu práv autorů.² Na druhou stranu také existovaly situace, z nichž autoři nepožívali téměř žádné ochrany – tvorba otroků, kteří svá díla tvořili pro svého pána, jimž náležela veškerá práva a jejich ochrana. Postavení otroků se změnilo až za pozdějšího

---

¹ KNAP, K., M. OPLTOVÁ, M. KŘÍŽ a M. RŮŽIČKA. *Práva k nehmotným statkům*. 1. vydání. Praha: Codex, 1994, s. 19

² TELEČ, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 68

Řecka, kdy se jejich status otroka mohl změnit až na status plnoprávního občana a poté již mohl tvořit pod svým jménem. Příkladem je bajkář Ezop.³

Však od té doby jako by se vývoj ochrany autorských práv zastavil. To mělo neblahý vliv především na umělce, neboť těch postupem času přibývalo a jejich originální umělecká díla stále narůstala. Existovaly pouze cechovní předpisy, které ve středověku měly velmi významnou roli, ale i v tomto případě byla ochrana primárně zaměřena na zájmy vydavatelů. Zájmy autorů byly přehlíženy. Změna ale nastala již v polovině 15. století, kdy Johannes Gensfleisch⁴ vynalezl technologii mechanického knihtisku pomocí pohyblivých liter pro Evropskou civilizaci, neboť technologie knihtisku byla vynalezena již o několik století dříve v Číně, kdy se jednalo o tisk dokumentů z dřevořezových desek a následně od 11. století pomocí pohyblivých písmen.⁵ První tisk pomocí pohyblivých kovových písmen se dochoval v Koreji – kniha Jikji byla vytištěna v období dynastie Goryeo v červenci roku 1377.⁶

Knihtisk jakožto způsob mechanického rozmnožování textu nebo obrazu vytvářející identické kopie tiskem z výšky se po Evropě začal rozmnožovat jako volná živnost, která postupem času přešla pod tzv. privilegovaná řemesla. Řemeslník si proto musel u panovníka vyžádat povolení právo knihy tisknout a vydávat. Privilegia jako jistý způsob ochrany autorských práv se začala udělovat roku 1469. Nalézáme zde tedy počátek vydavatelského práva, k němuž se vyjadřuje i Ivo Telec: „*Účelem vydavatelské privilegiální soustavy bylo zabezpečit vydavatele před nekalým soutěžním jednáním jiných osob, zvláště pak proti patiskům, které vznikaly hned s rozšířením knihtisku.*“⁷ Udělování privilegií bylo především aktem panovnické libovůle. Panovník většinou uděloval časově omezená privilegia, existovali však v nižší míře i privilegia neomezená. Stále se však nejedná vyloženě o koncepci samotného práva autorského. K větší ochraně autorů dochází až opět postupem času, kdy bylo potřeba mít mezi vydavatelem a autorem uzavřenou písemnou smlouvu. Dá se ale říci, že tato smlouva

---

³ KNAP, Karel. *Autorské právo*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1960. Právnícké edice, s. 73

⁴ Známější pod jménem Johannes Gutenberg. Narodil se v mohučské patricijské rodině Gensfleischů, své známější příjmení převzal z názvu svého rodového sídla – dvora *Zum Gutenberg*. Žil v letech 1397 – 1468.

⁵ VOIT, Petr. *Encyklopedie knihy: starší knihtisk a příbuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století: papír, písmo a písmolijectví, knihtisk a jiné grafické techniky, tiskaři, nakladatelé, knihkupci, ilustrátoři a kartografové, literární typologie, textové a výtvarné prvky knihy, knižní vazba, knižní obchod*. Praha: Libri, 2006.

⁶ UNESCO. In: *UNESCO.ORG: Czech National Library to receive UNESCO / Jikji Memory of the World Prize* [01.09.2005]. 2005 [cit. 01.03.2013]. Dostupné z: <http://1url.cz/wijP>

⁷ TELEC, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 72

pro autory příliš neznamenala, poněvadž z vidiny své knihy na trhu uzavírali mnohdy smlouvy pro ně s velmi nevýhodnými podmínkami.⁸ Pravda ale je, že i v dnešní době na tom autoři s podmínkami ve smlouvách o moc lépe nejsou. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že autorská práva jsou ošetřena a bez mého svolení mou knihu nikdo nevydá, ani neuveřejní v jiné podobě, ale podmínky, které si ve smlouvě někteří nakladatelé či vydavatelé vyžadují, jsou dosti směšné a nepřijatelné. Na druhou stranu to zase chápu, neboť dnes se rodí takové množství talentově nadaných umělců, že si vydavatelé musí určit hranice, za které nepůjdou a pak záleží na autorovi, zda s jejich podmínkami souhlasit bude a knihu vydá, nebo odejde s nepořízenou. Mě například trvalo sedm let, než jsem uzavřel smlouvu, která by mi vyhovovala.

S příchodem kapitalismu a peněžním vyjádřením i jiných než materiálních hodnot začal vznikat problém, jak ochránit toho, kdo něco vymyslel a vytvořil, aby si některá třetí osoba nepřipsala právo, které jí nenáleží. S tímto přesvědčením panujícím do nedávné doby však nesouhlasí ani Karel Knap, který říká, že nástup kapitalistických výrobních vztahů jen vytvořily podmínky pro specifické utváření autorského práva, neboť jednoduché prvky ochrany autorských děl lze najít daleko před naším letopočtem.⁹

Počátek 18. století je označován jako rozkvět autorského práva, neboť roku 1842 byl přijat anglický zákon o autorském právu Copyright Act, jenž se opíral o obyčejové právo a zákon královny Anny z roku 1710 nazvaný Act for the Encouragement of Learning.¹⁰ „*Tento zákon přinesl výhradní právo a svobodu tisku knih pro autory a nabyvatele práv. Práva trvala 14 let od prvního vydání, a i když autor ještě žil, skončila při vypršení čtrnáctileté lhůty. Poté byla práva ještě jednou prodloužena opět o 14 let.*“¹¹ Zatímco Copyright Act rozlišoval mezi ideou a jejím vyjádřením. Autorská ochrana v něm byla prodloužena po celou dobu života autora a dalších sedm let po jeho smrti, nebo na 42 let od data vydání.¹² Vycházel především z koncepce vlastnického práva k vynálezům, ale byl doplněn podmínkou hmotného zachycení díla a jeho uveřejnění. Hlavní

---

⁸ TELEČ, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 72

⁹ KNAP, K., M. OPLTOVÁ, M. KŘÍŽ a M. RŮŽIČKA. *Práva k nehmotným statkům*. 1. vydání. Praha: Codex, 1994, s. 15

¹⁰ ŠALOMOUN, M. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 4

¹¹ SEVILLE. *Talfourd and His Contemporaries: The Making of the Copyright Act 1842. Perspectives on Intellectual Property*. Volume 1. London: Sweet & Maxwell, 1997, s. 51

¹² TELEČ, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 75

podnět k vydání tohoto zákona přišel ze strany nakladatelů, kteří měli zájem o odkoupení rukopisů a získání práv na něm zachyceném. Tento přístup změnil až francouzský dekret Konvent o vlastnickém právu autorů slovesných děl každého druhu, hudebních skladatelů, malířů a kreslířů z roku 1793, který navazoval na dekret z roku 1791 o ochraně autorských práv ve vztahu hudebnímu a dramatickému dílu a který plně vyjadřoval vlastnický přístup k autorskému právu a díla se tímto staly předmětem zboží. Francouzi byli také první, kdo autorské právo dovedli k dokonalosti roku 1793 novým zákonem, v němž se zavedla zásada ochrany díla 50 let po smrti autora. Tuto ochranu později přebíraly i ostatní národy. „*Charakteristickými znaky tohoto vývoje, který později vedl k formování jednoho ze dvou základních autorskoprávních systémů, bylo oproštění ochrany autorského práva od formálních podmínek a zvýrazňování osobnostně-právních prvků autorského práva (tzv. droit moral).*“¹³

Stále ale převládal názor, který velmi výstižně popsal Telec: „*Všechny historické verze vlastnického pojetí autorského práva vedly nakonec k závěru, že dílo je věcí tak dokonalou, že jeho zcizením přechází plně do vlastnictví nabyvatele, zejména nakladatele, a autorovi k němu nezůstávají žádná práva, obdobně jako u prodeje hmotné věci.*“¹⁴

Učení Immanuela Kanta na počátku 18. století však předběhlo svou dobu a položil základy pro další pojmání osobních autorských práv, které byly chápány jako duševní vlastnictví. Začalo se tedy ustupovat od vlastnického pojetí, neboť samotné dílo je především projev osoby a svobody samotného autora. Z tohoto důvodu dílo nemohlo být zbožím. Na Kanta později navázal Otto Gierke, který si stál za teorií, že autorské dílo je projevem osobní tvůrčí činnosti autora, které je spjato s jeho osobou. Podle této teorie bylo autorské právo nepřevoditelné a nezczizitelné, přípustné bylo pouze poskytnout právo k užívání díla, čímž vysvětlovala podstatu autorského práva a nejvíce odpovídala zájmům autora.¹⁵

---

¹³ KNAP, K. a O. KUNZ. *Mezinárodní právo autorské*. 1. vydání. Praha: Academia, 1981, s. 23

¹⁴ TELEC, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 74

¹⁵ ŠALOMOUN, M. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 6

1.2 Rozvoj mezinárodního autorského práva a Bernská úmluva

Mezinárodní vztahy týkající se autorského práva byly založeny buďto na dvoustranných smlouvách anebo vnitrostátních předpisech různých států. K poskytování autorskopravní ochrany se tedy přistupovalo odlišně především z pohledu teritoriálního, kdy se ochrana omezovala na území státu, v němž díla vznikala. Většinou se to projevovalo u otázky patisků, kdy patisky zahraničních knih byly vítány a hodnoceny pozitivně, zatímco u vnitrostátních děl bylo rozšiřování v podobě patisků nepřipustné. Volné rozšiřování patisků byl kulturní politický cíl z důvodu rozšiřování vzdělanosti. Zahraniční knihy se mohly volně tisknout za nízké náklady bez svolení autora či nakladatele. Takto k patiskům přistupoval Josef II., který byl přesvědčen o tom, že zákazem patisků by prospěl spíše nakladatelům a přičil by se zájmu lidu.¹⁶

Vnitrostátní předpisy vznikly na základě tří zásad, jež napomohly ukotvit mezinárodní ochranu autorského práva.

- *Zásada teritoriality*: omezení a ochrana autorského práva je vždy poskytována podle určitého právního řádu.¹⁷ K překonání této omezenosti by mohly posloužit mnohostranné mezinárodní smlouvy, a jelikož se Česká republika stala signatářem Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl, vychází i Česká republika ze zásady teritoriality – autorský zákon se tedy použije pouze na užití děl, jež vznikají na území našeho státu. Tradičně se užijí vnitrostátní předpisy státu.

- *Zásada personálního statutu*: Hraničním určovatelem u mnohostranných mezinárodních smluv pro určení rozhodného právního řádu zde poslouží státní občanství autora díla.

- *Zásada formální reciprocity mezi státy*: stát v oboru práva nakládá s cizími státními příslušníky jako se svými vlastními a nečiní žádné rozdíly mezi státními příslušníky vlastními a cizími.^{18 19}

---

¹⁶ LUBY, Š. *Vývin ochrany autorskej tvorby v predkapitalistických spoločenských formáciach*. Právnické štúdie. 1962, č. 1, s. 237

¹⁷ O'SULLIVAN, Maureen. *FSM: Free Software Magazine* [2005-04-03]. 2004 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://fsmsh.com/1115>

¹⁸ Leccos: Reciprocita. In: *Ottův slovník naučný* [2007-03-07]. 2004 [cit. 2013-03-05]. Dostupné z: <http://1url.cz/7ijb>

¹⁹ KNAP, K. a O. KUNZ. *Mezinárodní právo autorské*. 1. vydání. Praha: Academia, 1981, s. 25

Principu teritoriality se však postupem času v mezinárodním autorském právu začal opouštět a přecházelo se k vytváření mnohostranných smluv. První taková iniciace proběhla roku 1883 v Římě na přípravném kongresu Mezinárodní unie na ochranu práv k dílům literárním a uměleckým, z nějž později vzešel první návrh mezinárodní mnohostranné Bernské úmluvy na ochranu děl literárních a uměleckých (dále jen Bernská úmluva), jež byla schválena 9. září 1886 ve švýcarském městě Bern a účinnosti nabyla o rok později dne 5. prosince 1887. Tento dokument vychází ze zásad kontinentálního autorského práva sedmi nejrozvinutějších států – Itálie, Francie, Německo, Belgie, Švýcarsko, Španělsko a Velké Británie, a dodnes je jedním ze základních pramenů mezinárodního práva.²⁰ Československo k ní přistoupila až po první světové válce roku 1921, jelikož to pro něj byla smluvní povinnost vycházející z malé mírové smlouvy St. Germánské, jež byla uzavřena mezi mocnostmi spojenými a přidruženými a Československem.²¹ Poté proběhlo několik revizí a její konečné znění bylo vyhlášeno dne 11. dubna 1980 pod zákonem č. 133/1980 Sb.

Výrazným znakem Bernské úmluvy se stala neformálnost ochrany, jež zahrnuje nejen majetková práva, ale především i práva osobnostní, a vychází ze zásady teritoriality a formální reciprocity mezi státy. Jelikož se ale jedná o mnohostrannou úmluvu, rozšířila se tak působnost subjektů autorskoprávní ochrany, neboť autor své dílo může uveřejnit v kterémkoliv smluvním státě.²² V rámci této úmluvy byla též ustavena Unie na ochranu autorských práv k dílům literárním a uměleckým, kterou tvořily všechny smluvní státy. Ke dni 14. října 2010 již měla 164 členů.

O dva roky později se na americkém kontinentu vytvořila méně významná mnohostranná mezinárodní úmluva, jež byla otevřena celému světu, ale k Bernské úmluvě se stavěla protichůdně, neboť vycházela z Copyright systému, jenž upřednostňuje vlastnické pojetí a formálnost ochrany, což způsobovalo nemalé množství problémů v rámci ochrany autorských práv ve vztahu Evropy k USA.²³ Všeobecná úmluva byla stručnější než Bernská úmluva a také obsahovala copyrightovou výhradu vyjádřenou znakem „©“, který najisto ukotvuje rok prvního uveřejnění a autora originálního díla. Hlavním cílem bylo

---

²⁰ KNAP, K. a O. KUNZ. *Mezinárodní právo autorské*. 1. vydání. Praha: Academia, 1981, s. 26

²¹ Blíže viz LÖWENBACH, J. *Právo autorské*. Praha: Československý kompas, 1927, s. 25-30.

²² TÝČ, V. a R. CHARVÁT. *Mezinárodní a evropská ochrana průmyslových a autorských práv*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 10

²³ Kanada jako součást Britského společenství spadala pod Bernskou unii.

sjednotit autorské právo evropského a amerického, proto Společnost národů vytvořila roku 1938 kompromisní návrh úmluvy upravující ochranu autorských děl na obou těchto kontinentech. Avšak nebyla projednána, ani schválena díky nastalé 2. světové válce. Úpravou vztahů mezi těmito dvěma kontinenty se až po válce začaly zabírat organizace OSN a UNESCO, které připravily návrh na úpravu mezinárodních autorskoprávních vztahů a která byla v Ženevě dne 6. září 1952 schválena pod názvem Všeobecná úmluva o autorském právu (dále jen Všeobecná úmluva). „*Teprve touto úmluvou byl vytvořen most mezi oběma dosavadními autorskoprávními systémy a položen základ univerzální mezinárodní ochrany autorského práva.*“²⁴ Česká republika se stala signatářem jak Úmluvy Bernské, tak Všeobecné úmluvy, přičemž veškeré kolize z nich vzniklých řeší dle Dodatkového prohlášení vztahující se k článku 17 Všeobecné úmluvy, tedy že se Všeobecná úmluva o autorském právu nepoužije, pokud jde o ochranu děl, jejichž zemí původu je podle Bernské úmluvy některý stát Bernské unie.

Vedle úmluv upravujících autorská práva stojí také díky velkému rozvoji obchodu v 19. století i jiné úmluvy na ochranu různých druhů práv duševního vlastnictví. Ochranou patentů a vynálezů, užitných vzorů, obchodního jména, průmyslových vzorů a podobných průmyslových vlastnictví se zabývá Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví z roku 1883 a rok 1948 dal za vznik Všeobecné dohodě o clech a obchodu (GATT), jež má k autorskému právu také blízko, neboť se snaží předejít sporům a liberalizovat mezinárodní obchod. Vytvořena byla Mezinárodním měnovým fondem Světovou bankou.²⁵

1.3 Vývoj autorského práva na českém území

Autorské právo na území dnešní České republiky má poměrně dlouhou historii a tradici a velmi bohatě se vyvíjelo, zejména díky německé právní škole, které byly ovlivňovány rakouskou monarchií. „*Na našem území můžeme o skutečném autorském právu hovořit až po vydání císařského patentu z 19. října 1846 č. 992 sb. z. s., který u nás poprvé vytvořil zásady ochrany děl literárních, hudebních a výtvarných umění proti mechanickému rozmnožování a u děl dramatických a hudebních též proti veřejnému provozování. Přihlédnuto bylo*

---

²⁴ KNAP, K. a O. KUNZ. *Mezinárodní právo autorské*. 1. vydání. Praha: Academia, 1981, s. 27

²⁵ TÝČ, V. a R. CHARVÁT. *Mezinárodní a evropská ochrana průmyslových a autorských práv*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 12

*především k ochraně zájmů autora. Císařský patent byl za dobu své platnosti několikrát novelizován.*²⁶

Unifikace autorského práva proběhla na celém území tehdejšího Československa mnohem dříve než unifikace občanského zákoníku, který je ve vztahu k autorskému zákonu obecný. Ucelený kodex vyšel v platnost roku 1926 jako zákon č. 218/1926 Sb. z. a n., o původcovském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském), který navazoval na stejnojmenný zákon č. 197/1895. Rozdíl mezi nimi byl především v tom, že zákon z roku 1926 mimo všeobecných ustanovení obsahoval také ustanovení o obsahu původcovského práva, výhradní práva autorů děl, délku trvání autorského práva, způsob jeho ochrany, včetně výše trestů a ustanovení přechodná a závěrečná. Skládal se celkem ze 70 paragrafů a v roce 1936 byl novelizován.

Také judikatura z období první republiky měla celkem velký vliv na rozvoj autorského práva. Jedná se zvláště o tři rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR. První judikát²⁷ definuje, co je předmětem autorského práva a také uvádí že: „*předmětem ochrany podle práva původcovského není látka, myšlenka literárního díla nebo jeho části o sobě, nýbrž tvůrčí, a proto chráněná činnost zpracovatele jevící se v tom, jak byla tato látka ve své vnější a vnitřní formě zpracována. Tato činnost musí být svérázná, osobitá, nezávislá na cizím dílu, třebaže bylo předlohou; cizí dílo nesmí být zpracovateli vodítkem, nýbrž jen podkladem pro zcela novou jeho činnost.*“²⁸ Zde tedy nalézáme myšlenku, že předmětem autorskoprávní ochrany může být pouze původní a originální dílo, ochrana se tedy nevztahuje na myšlenky ani pracovní postupy.

Druhé rozhodnutí²⁹ se zabývá otázkou napodobenin. V něm je stanoveno, že pro porušení a k nedovolenému zásahu do autorského práva hudebního umělce při použití melodie postačí, že lze skladbu rozeznat i bez dokonalého přenosu. Tyto situace nastávají celkem často. Poslední takovou největší kauzou byl soudní spor mezi Madonnou a legendární skupinou ABBA, když Madonna do své písně Hung Up podle tvrzení skupiny ABBA použila melodii z jejich písně Gimme, Gimme, Gimme. Madonna se však ospravedlňovala tím, že v dnešní době už je tak velké množství písní, že vymyslet novou a originální píseň je už tak dost těžké

---

²⁶ ŠALOMOUN, M. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 6

²⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. Zm I 413/29 (č. 3848/30 Sb. rozh. tr)

²⁸ FENYK, J. *Rozhodnutí a stanoviska k trestnímu řádu: 1918-1996*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1997, 800 s. Judikatura (Beck), s. 437

²⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. Zm I 712/31 (č. 4801/33 Sb. rozh. tr.)

a že se v tomto případě nejedná o porušování autorských práv, nýbrž o vytvoření originálního díla. Každý však na první poslech zjistí, že si tyto dvě písně jsou velmi podobné.

Ve třetím judikátu³⁰ se dočteme o posouzení subjektivní viny obviněného – k té stačí pouhá vědomí, že zde autorské právo existuje, a zároveň vědomí, že autor souhlas obviněnému neudělil.

Politické a hospodářské změny a přijetí nového občanského zákoníku z roku 1950 daly za vznik novému zákonu č. 115/1953 Sb., o právu autorském (autorský zákon), v němž se navýšil počet paragrafů na 113 a který také byl rozdělen do několika částí.³¹ Podobná situace nastala i roku 1965, kdy jako reakci na rozsáhlou kodifikaci soukromého práva přijali nový autorský zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon) a v roce 2000 byla přijat zatím poslední kodifikace autorského zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Tento zákon však byl pětikrát novelizován, poslední novela je zákon č. 168/2008 Sb. Tady bych rád podotkl, že roku 2005 vláda navrhla přidat do autorského zákona i ustanovení § 31a o karikaturách, parodiích, parafrázích a kolážích, který v návrhu upravoval, že autorské právo neporušuje ten, kdo karikatury, parodie, parafráze či koláže užívá v souladu s dobrými mravy.³² Tento návrh přijat nebyl a nemyslím si, že by se to do budoucna mohlo změnit. Vždyť by se tato ustanovení dotkla obrovského množství lidí – studenti by porušovali autorské právo při parafrázování textu v diplomové práci, pomocní umělci či asistenti by porušovali právo při výrobě koláží pro prezentaci jiných umělců a komici by bez svolení nemohli parodovat jedinou píseň, fotografii či film. Podle mého by největší kolizí bylo určení, co je a co už není v souladu s dobrými mravy.

V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie se pro nás staly závazné i její směrnice, které se musely začlenit do naší autorskoprávní ochrany. Jen v užší oblasti autorského práva jde především o tyto dokumenty:

- Směrnice Rady 92/100/EHS ze dne 19. listopadu 1992 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s právem autorským, v platném znění.

---

³⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. Zm II 490/26 (č. 2920/27 Sb. rozh. tr)

³¹ TELEČ, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 77-79

³² ŠALOMOUN, M. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s.9

- Směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se práva autorského a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu.
- Směrnice Rady 93/98/EHS ze dne 29. října 1993 o harmonizaci doby ochrany práva autorského a určitých práv s ním souvisejících, v platném znění.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů práva autorského a práv s ním souvisejících v informační společnosti.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES ze dne 27. září 2001 o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví.^{33 34}

---

³³ ŠALOMOUN, M. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 9

³⁴ KLÁŠTERECKÝ, Jan D. Autorské právo: Vývoj a souvislosti. In: *Měšec.cz* [2007-02-06]. 1998 [cit. 2013-03-08]. ISSN 1213-4414. Dostupné z: <http://1url.cz/FijX>

2 Autorské právo

Jak už jsem uvedl v předchozí kapitole, autorské právo se postupně vyvíjelo několik set let. Zatímco ve středověku o něčem takovém, jako je autorské právo, neměli sebemenší ponětí, já teď v dnešní době mohu stát za přesvědčením, že autorské právo je nejstarším právem lidstva vůbec, ač dnešní pojetí autorskoprávní ochrany se dosti liší.

V 21. století je kodex autorského práva tak propracovaný a autorská právní ochrana autorů tak zabezpečena jak Bernskou úmluvou, směrnicemi Evropské unie a především zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, že bych se nebál navrhopat upuštění od obecné úpravy v občanském zákoníku, vůči němuž působí autorský zákon jako *lex specialis*.

Autorské právo, jež bývá také označováno anglickým termínem *copyright*, je odvětví práva, jež upravuje nároky tvůrců autorských děl, tzn. práva spisovatelů, hudebníků, filmařů, fotografů, grafiků, programátorů apod. na ochranu před nespravedlivým užíváním jejich tvorby. *Copyright* je znak malého ‚c‘ v kroužku – ©, který vznikl v 18. století zákonem *Copyright Act*. Za královny Anny byl na tuto značku kladen velmi vysoký důraz, neboť podle amerického pojetí autorského práva vznikal nárok na ochranu autorských děl, až když jim byl udělen *copyright*. *Copyright* dodnes slouží jako registrace díla, bez níž by autor nemohl požívat ochrany zákonem zaštitěné. Po druhé světové válce se však dostal i do našeho povědomí. Dílo vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě již svým vznikem je chráněné autorským zákonem a symbol © následovaný rokem a jménem autora pouze zdůrazňuje, že je dílo chráněno autorským právem. To však neznamena, že není-li tento znak v díle uveden, že upadá autorskoprávní ochrana. Symbol © nejen v České republice ale i ve většině jiných zemí pouze informuje o tom, komu náleží jak majetková tak osobnostní práva k originálnímu autorskému dílu. Prostřednictvím autorského práva poskytuje stát po jistou omezenou dobu autorům výlučnou možnost

rozhodnout o některých aspektech využívání jejich děl. Autorské právo je součástí tzv. práva duševního vlastnictví.³⁵

2.1 Vznik, obsah a zánik autorského práva

Autorské právo neupravuje pouze postavení autorů, jejich práva a povinnosti a možnosti tvorby originálních děl, ale i postavení těch, kteří tato díla užívají na základně smluvních či mimosmluvních dohod, a za základní úlohu autorského práva je považovaná úprava vztahů, jež souvisí s tvorbou a uplatněním děl na veřejnosti tak, aby byly morální a materiální zájmy tvůrců ve vzájemném souladu i s ohledem na veřejný zájem na ochraně a rozvoji kultury a vědy.³⁶

Rozdíl mezi autorským zákonem a občanským zákoníkem je také především ve způsobu úpravy norem. Zatímco občanský zákoník je vybudován spíše na zásadě dispoziční a dává tím účastníkům možnost upravit si vzájemná práva a povinnosti odchylně od zákona, autorský zákon se sestaven zejména z norem kogentních. Proto tu také vzniká dvojí způsob náhledů na autorské právo, buďto v objektivním smyslu anebo ve smyslu subjektivním. „*Ve smyslu objektivním jej chápeme jako soubor právních norem upravujících společenské vztahy vznikající z tvorby a společenského uplatňování literárních, vědeckých a uměleckých děl, souhrnně označovaných jako díla autorská. Z širšího hlediska se nejedná pouze o právní normy obsažené v autorském zákoně, ale můžeme sem zahrnout i mnoho dalších norem obsažených v jiných právních předpisech, které rovněž regulují výše vedenou kategorii právních vztahů.*“³⁷ Tedy normy, které se zabývají vztahy vznikajícími při vzniku, vytváření a následném uplatnění autorských děl. Naopak autorské právo v subjektivním smyslu pak představují konkrétní práva tvůrce příslušného díla, které vznikají z jeho tvůrčí duševní činnosti.³⁸

Dnešní autorské právo je založeno na dualistickém pojetí, proto rozlišujeme mezi autorským právem osobnostním a autorským právem

---

³⁵ GORMAN, R. A. a J. C. GINSBURG. *Copyright: Cases and Materials*. 6th ed. New York, N.Y.: Foundation Press, 2002, s. 848.

³⁶ TELEČEK, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 68

³⁷ ŠEBELOVÁ, M. *Autorské právo: zákon, komentáře, vzory a judikatura*. 1. v. Brno: Computer Press, 2006, s. 9

³⁸ ŠTROS, D. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 1. vydání. Praha: HP, 2003 [cit. 2013-03-12], s. 26. Dostupné z: <http://1url.cz/Oijg>

majetkovým.³⁹ Opakem je monistické pojetí, které chápe osobnostní a majetkové právo jako jeden nedílný celek.

Osobnostním právem autora je myšleno, že tvůrce má právo na nedotknutelnost díla (tedy že se do něj nesmí zasahovat bez vědomí a svolení samotného autora a že dílo nesmí být užíváno takovým způsobem, který by snižoval hodnotu díla), na zveřejňování díla či si autorství osobovat. Osobnostní práva jsou taková práva, jež patří jen autorovi díla, a autor se jich nemůže nikdy vzdát a trvají po celou dobu života autora.⁴⁰

Po smrti autora osobnostní právo zaniká, samotné dílo je však chráněno majetkovým autorským právem ještě po dobu 70 let po úmrtí autora, v případě spoluautorství počíná běžet sedmdesátiletá lhůta až od úmrtí posledního spoluautora. U děl anonymních a pseudonymních (pokud se autor díla k takovému dílu veřejně neprohlásí; veřejné prohlášení autora není potřeba, pokud je jeho skutečné jméno veřejně známé⁴¹) se 70 let počítá od prvního uveřejnění veřejnosti. U díla, u něhož tato doba ochrany majetkových práv uplynula, se nazývá ‚volné dílo‘.⁴²

Prostřednictvím majetkových autorských práv přísluší autorovi rozhodovat o užívání jeho díla. Užívání díla jinou osobou než autorem je možné pouze na základě autorova oprávnění, tedy uzavře-li jiná osoba s autorem licenční smlouvu k užívání jeho díla. Tímto souhlasem se nemyslí skutečný převod či zcizení, ale pouze poskytnutí oprávnění třetí osobě, aby mohla v souladu s licenční smlouvou s autorským dílem nakládat.⁴³ Do práva na užívání díla patří právo na rozmnožování díla a dále právo na rozšiřování, pronájem, půjčování a vystavování díla či jeho rozmnoženiny. K těmto právům také přísluší právo na odměnu při opětovném prodeji originálu díla uměleckého a právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu.⁴⁴

---

³⁹ BOHÁČEK, M. a L. JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2002, s. 112.

⁴⁰ TELEČ, I. a P. TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 4

⁴¹ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 7 odst. 2 – Anonym a pseudonym.

⁴² BOHÁČEK, M. a L. JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2002, s. 112.

⁴³ KNAP, K., M. OPLTOVÁ, M. KRÍŽ a M. RŮŽIČKA. *Práva k nehmotným statkům*. 1. vydání. Praha: Codex, 1994, s. 24

⁴⁴ TELEČ, I. a P. TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 5

2.1.1 Základní zásady autorského práva

„Stávající autorský zákon vychází zásadně z koncepce nepřevoditelnosti autorského práva. Autorské právo tedy nelze převést, lze pouze poskytnout oprávnění k výkonu práva dílo užít, tj. poskytnout licenci k užití díla. Zásada nepřevoditelnosti autorského práva není ani dotčena zásadou smluvní volnosti, jedná se tedy o kogentní princip, který není možné smluvním ujednáním měnit.“⁴⁵

Autorské právo je ovládáno i jinými zásadami vyjádřenými v určitých podobách přímo či nepřímo v samotném autorském zákonu.

2.1.1.1 Zásada neformálnosti

Zásada neformálnosti vyplývá z povahy vytvořeného autorského díla jako individuální, originální, tvůrčí autorská činnost, skrz niž se zobrazuje jedinečná osobitost samotného tvůrce. Proto není zapotřebí vznik absolutního autorského práva nějakým způsobem formalizovat. Takováto formalizace je známá např. u práv průmyslových, kde se vynálezce, který chce docílit ochrany svého technického řešení, musí obrátit na Úřad průmyslového vlastnictví a požádat o registraci do příslušného rejstříku, aby mu na jeho vynález byl vydán patent. Tímto pak vynálezci vznikají autorská práva ke svému výtvoru (toto řešení mi připomíná již výše uvedené historické pojetí copyrightu, kdy se muselo o copyrightovou značku požádat a zaregistrovat tak své originální dílo a teprve od té doby mu příslušela veškerá autorskoprávní ochrana). Pokud tak však vynálezce neučiní, přichází tak o právní ochranu ke svému vynálezu. Naopak u původce autorského díla stačí ke vzniku autorskoprávní ochrany již samotná skutečnost, že dílo vzniklo jeho tvůrčí činností.⁴⁶

2.1.1.2 Zásada teritoriality

Tato zásada ovládá všechny prvky autorskoprávních vztahů, jde tedy o jeho předmět a subjekt, ale také i obsah, vznik a zánik těchto práv. Zkráceně by se dalo říci, že zásada teritoriality spočívá v tom, že autorskoprávní vztahy, jež vznikly na území daného státu, se vždy řídí předpisy autorského práva toho státu, kde dílo hodné ochrany autorským právem vzniklo a nezáleží na tom, zda má

---

⁴⁵ ŠTROS, D. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 1. vydání. Praha: HP, 2003 [cit. 2013-03-12], s. 27. Dostupné z: <http://1url.cz/Oijg>

⁴⁶ ŠTROS, D. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 1. vydání. Praha: HP, 2003 [cit. 2013-03-12], s. 27. Dostupné z: <http://1url.cz/Oijg>

tvůrce díla sídlo či trvalé bydliště mimo území tohoto státu. Autorské právo nepůsobí exteriálně.⁴⁷

2.1.1.3 Zásada autorská

Autorský princip je postaven na objektivní pravdě, neboli skutečnosti, kdo je autorem vytvořeného díla. Nemůžeme pochybovat o tom, že schopností vytvořit nové dílo je nadána pouze fyzická osoba – autor, který svou tvůrčí činností dílo vytvořil. Právnícká osoba se autorem díla stát nemůže, jelikož zde chybí osobní přístup, který je zapotřebí k vytvoření nového díla. Může však být odvozeným subjektem autorského práva. Každé dílo, jež splňuje podmínky autorského zákona, se stává předmětem autorského práva a nezáleží na tom, jak rozsáhlé dílo je, anebo jakou má povahu, účel či význam, jež vedl ke vzniku originálního díla. Dílem ve smyslu autorského práva může být kupříkladu báseň o čtyřech verších, ale i novela rozsahem o stovkách stran.⁴⁸

Obdobný princip platí i v ostatních oblastech práv k nemotným statkům. Pokud by se například jednalo o původce vynálezu, může jím být také pouze člověk, a proto má samozřejmě i právo na uvedení svého jména v přihlášce vynálezu.⁴⁹

2.2 Předmět autorského práva

„Předmětem ochrany autorského práva tak může být dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, a to ať už trvale nebo pouze dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam.“⁵⁰ Toto vymezení můžeme považovat za tzv. generální klauzuli autorského zákona a podmínky zákonem uvedené v této generální

---

⁴⁷ TELEČEK, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 69

⁴⁸ ŠTROS, D. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 1. vydání. Praha: HP, 2003 [cit. 2013-03-12], s. 27. Dostupné z: <http://1url.cz/Oijg>

⁴⁹ Zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích. § 25 odst. 1 říká: „V přihlášce vynálezu musí být uvedeno, kdo je jeho původcem.“

⁵⁰ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 2 odst. 1 – Autorské dílo

klauzuli musí splňovat všechna díla, pokud by tedy autor děl chtěl požívat autorskoprávní ochrany.⁵¹

Obecně by se z generální klauzule daly vymezit tři základní znaky díla, bez nichž by se dílo nedalo považovat za dílo hodné ochrany autorským právem:

- dílo musí být buďto literární, umělecké anebo vědecké
- dílo musí nést znak originálnosti, tedy že je dílo jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora
- vytvořené dílo musí být vnímatelnou objektivní formou.⁵²

Objektivní vnímatelná podoba nemusí mít jen hmotný substrát, který může být trvalý nebo jen dočasný. Přitom také dílo nemusí být srozumitelné všem, postačí, když je vnímatelné alespoň omezeným počtem osob. „*Tak např. požívá ochrany hudební skladba, byla-li myšlenka zhmotněna, čili skladba realizována tím, že byla zahrána; skladba nemusí být nikde nahrána ani zaznamenána na notový papír, byť pro eventuální prokazování by to bylo významné.*“⁵³ Hmotná podoba díla (např. kniha, obraz) spadá do režimu občanského nebo obchodního zákoníku, zatímco autorské dílo ve smyslu duševního vlastnictví, tedy v podobě nehmotné, je upravena zákonem autorským. V případě, že by nastala kolize mezi jednotlivými zákony, užije se přednostně zákon autorský, neboť je ve vztahu k občanskému a obchodnímu zákoníku jako *lex specialis*.

Autorské dílo je tedy především nehmotný statek, jenž přes svou nehmotnou majetkovou hodnotu vnímatelnou smysly může vstupovat do právních a ekonomických vztahů. Nehmotný statek může vzniknout buďto tvůrčí činností fyzické osoby nebo netvůrčí činností právnických osob (v některých případech i fyzických), v tomto případě se však nejedná o právo v subjektivním smyslu, neboť k tomu je zapotřebí originální výtvar autorů či výrobců, kteří s těmito právy mohou nakládat.⁵⁴ Nehmotné statky, tedy autorská díla, mají vlastnost potenciální ubikvity – možnost všudypřítomnosti díla, neboli že k jejich užívání může docházet kdykoli, kdekoli, současně a nezávisle na sobě neomezeným počtem

---

⁵¹ ŠTROS, D. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 1. vydání. Praha: HP, 2003 [cit. 2013-03-12], s. 28. Dostupné z: <http://1url.cz/Oijg>

⁵² TELEČ, I. *Bulletin advokacie: Obecný dotazník k posouzení pojmových znaků děl zákona*. Praha: Česká advokátní komora v Praze, 1997, č. 5, s. 33. Dostupné z: <http://1url.cz/Mijh>

⁵³ CHALOUPKOVÁ, H. *Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 4.

⁵⁴ TELEČ, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 20

osob, a i přesto nedochází ke snižování kvality díla, nespotřebuje se a nedochází k úbytku autorského díla.⁵⁵

Pro autorské dílo, jak už jsem uvedl výše, je charakteristická originalita ve smyslu autorskoprávní individuality. „Z toho vyplývá, že předmětem autorského práva nemůže být to, co existuje bez ohledu na tvůrčí činnosti autora (např. fakta) nebo to, co je předem do té míry determinováno, že pro autorskou tvůrčí činnost nezbyvá již dostatečný prostor, takže při splnění určitých podmínek by mohly nezávisle na sobě k témuž výsledku dospět různé osoby. Předmětem autorskoprávní ochrany není proto myšlenkový obsah sám o sobě, nýbrž výlučně jeho tvůrčí ztvárnění v autorskoprávním smyslu.“⁵⁶

Přesto, i když je zákonem zaručená ochrana originálních autorských děl, může nastat situace, že se najdou dva jedinci a ti nezávisle na sobě na svět přivedou dvě naprosto totožná díla. Podle mého úsudku je takováto situace nemožná, neboť každý jedinec má jinou fantazijní představivost, ledaže by se jednalo o plagiát. Přitom aby dílo mohlo být považované za jedinečné, nesmí existovat dvě naprosto stejná díla, ale zákon musí pamatovat na všechny možnosti, jež by mohly nastat. „Vyskytnou-li se dva shodné výtvořivé různé fyzických osob, pak platí, že jeden je plagiátem převzatým od druhého, anebo vznikly-li skutečně oba výtvořivé souběžně a nezávisle na sobě, pak oba postrádají autorskoprávní individualitu a nepatří mezi předměty autorského práva.“⁵⁷

2.2.1 Autorské dílo

Jak už jsem uvedl, u autorského díla a jeho vymezení se vychází z generální klauzule autorského zákona, kterou najdeme již v § 2 odst. 1. Aby bylo dílo dílem autorským zákonem myšleným, musí současně splňovat všechny tři znaky typické pro autorské dílo (viz kapitola 2.2 Předmět autorského práva).

„Demonstrativní výčet děl ve smyslu autorskoprávním je pak uveden ve větě druhé § 2 odst. 1 autorského zákona. Za dílo ve smyslu autorskoprávním je zejména možné považovat dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem,

---

⁵⁵ TROLLER, A. *Immaterialgüterrecht: Patentrecht, Markenrecht, Muster- und Modellrecht, Urheberrecht, Wettbewerbsrecht*. 3. völlig überarbeitete Aufl. Basel: Helbing, 1983 -c1968-, s. 49.

⁵⁶ ŠEBELOVÁ, Marie. *Autorské právo: zákon, komentáře, vzory a judikatura*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2006, s. 26.

⁵⁷ TELEČEK, I. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1997, s. 25.

*dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.*⁵⁸

Slovesné dílo patří mezi nejrozšířenější autorská díla, jež jsou vyjádřena řečí nebo písmem. Nemusí se nutně jednat pouze o dílo literární či vědecké, ale i jakékoliv ústní nebo písemné projevy splňující zákonné podmínky, aby dílo za autorské dílo podle autorského zákona mohlo být označeno. Proto zde musí platit podmínka originality, tedy že se jedná o jedinečný výsledek tvůrčí činnosti autora. Nemusí mít hodnotu uměleckou či odbornou, důležitým znakem je zpracování určité myšlenky. Výrazovým prostředkem autora je zde využití slov, proto za slovesné dílo můžeme považovat i dílo dramatické a hudebně dramatické, ale může jím být i obyčejné pozvání na narozeniny párty nebo sestavení a zpracování jídelního nápojového lístku, zatímco např. odborná přednáška podmínky slovesného autorského díla splňovat nemusí. V případě, že by přednášející vedl přednášku na téma ‚Autorské právo‘ a po celou dobu by předčítal zákonná ustanovení z knih, reprodukoval by tak dílo jiného autora již nějakou dobu autorským právem chráněno, a slovesný přednes přednášejícího, byť o odborném tématu, by se za nové autorské dílo nepovažovalo. Poskytl-li však přednášející do přednášeného tématu své poznatky z praxe a připomínky k různým zákonným ustanovením či díla jiného autora, za autorské dílo by se považovat dalo. Vždy totiž záleží především na obsahu a na tom, zda autor přináší nějakou originální myšlenku nebo nápad.⁵⁹

Obdobně to platí i u ostatních autorských děl ať už fotografická, audiovizuální, výtvarná či urbanistická. V každém díle musí jít o zpracování určité myšlenky autora.

Z ostatních autorských děl bych se rád zmínil jen o dvou z důvodu jejich zvláštností. Prvním z nich je dílo hudební, jež je výsledkem spojení několika tónů v jednu melodickou linii či hudební harmonii v jasném rytmu. Hudební dílo může být vyjádřeno již pouhou improvizací a zvláštností je, že nemusí být zachycena

---

⁵⁸ ŠTROS, D. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 1. vydání. Praha: HP, 2003 [cit. 2013-03-12], s. 28. Dostupné z: <http://1url.cz/Oijg>

⁵⁹ CHODĚRA, J. Autorské právo. In: *Odborné časopisy: Světlo* [online]. Praha: FCC Public, 5/2008 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z: <http://1url.cz/xij0>

na žádný nosič v podobě zvukového či obrazového záznamu, nebo formou notového záznamu. Jen si myslím, že v takovém případě by bylo těžké určit, kdo je autorem hudby a kdo plagiátorem v případě vytvoření dvou totožných děl. Nejčastěji však dochází ke splynutí slovesných a hudebních děl, tj. hudba doprovázená textem, tedy jakákoli píseň. Třetím typem děl je tzv. vizuální dílo a zde se dostávám ke druhé zvláštnosti a to, že dílo divadelní, tj. dílo dramatické, hudebně dramatické, choreografické a pantomimické, je většinou dílem slovesným či hudebním. Existuje však i dílo vizuální, při němž není nutný sluchový vjem, jako je např. baletní představení. Jedná se o autorské dílo, ač postrádá mluvené slovo a někdy i hudební doprovod.⁶⁰

2.2.2 Nechráněná díla

Již z generální klauzule lze vyčíst, jaké dílo nelze za autorské považovat. Je to každé dílo, které nesplňuje podmínky autorskoprávní ochrany podle autorského práva a pak jsou to všechna díla taxativně uvedená v ustanovení § 2 odst. 6 autorského zákona. Dílem podle autorského zákona tak nemůže být zejména námět díla sám o sobě, denní zpráva nebo jiný údaj sám o sobě, myšlenka, postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie, matematický a obdobný vzorec, statistický graf a podobný předmět sám o sobě⁶¹, neboť vše zde uvedené slouží pouze jako autorova múza k vytvoření originálního díla. Ustanovení odst. 6 má ve vztahu k odst. 1 pouze podpůrnou povahu, tzn., že je nutné vždy vycházet z ustanovení § 2 odst. 1, neboť fakt, že určité dílo není v ustanovení odst. 6 výslovně uvedeno, neznamená, že se za autorské dílo považuje.

Autorský zákon upravuje ještě další výjimky z ochrany děl podle autorského práva, a to takovou, že se autorskoprávní ochrana nevztahuje na díla ve veřejném zájmu. Podle ustanovení § 3 se ochrana podle autorského práva nevztahuje na úřední dílo, jímž je právní předpis, rozhodnutí, opatření obecné povahy, veřejná listina, veřejně přístupný rejstřík a sbírka jeho listin, jakož i úřední návrh úředního díla a jiná přípravná úřední dokumentace, včetně úředního překladu takového díla, sněmovní a senátní publikace, pamětní knihy obecní

---

⁶⁰ ŠTROS, D. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 1. vydání. Praha: HP, 2003 [cit. 2013-03-12], s. 28. Dostupné z: <http://1url.cz/Oijg>

⁶¹ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 2 odst. 6 – Autorské dílo.

(obecní kroniky), státní symboly a symboly jednotek územní samosprávy a jiná podobná díla, u nichž je veřejný zájem na vyloučení z ochrany.⁶²

Další díla, jež nepožívají autorskoprávní ochrany, jsou výtvary tradiční lidové kultury, pokud není obecně známé pravé jméno autora anebo nejedná-li se o dílo anonymní či pseudonymní. Takové dílo lze použít, však jen takovým způsobem, který nesnižuje jeho kvalitu a hodnotu. Dále jsou z autorskoprávní ochrany vyloučeny politické projevy a řeči pronesené při úředním jednání. Tím ale není dotčeno právo spisovatele, aby takové výroky nepoužil pro vytvoření nového autorského díla v souboru.⁶³

Tato zákonná ustanovení mají kogentní charakter, proto je nelze nijak smluvně měnit.

2.2.3 Dílo souborné

Souborným dílem je soubor nezávislých děl nebo prvků, jenž svým způsobem výběru či uspořádáním obsahu představuje původní výsledek tvůrčí činnosti autora. Podle ustanovení § 2 odst. 5 je dílem souborným sborník jako např. časopis, encyklopedie, antologie, pásmo či databáze nezávislých děl.⁶⁴ Dalo by se zde mluvit o dvou různých typech autorských děl. Prvním typem jsou jednotlivá díla, jež jsou postupně vkládána do souboru. Druhým typem je celkové souborné dílo, které by bez jednotlivých děl vzniknout nemohl. V souborném díle se také mohou objevit i díla, jež jsou podle zákona vyloučeny z autorskoprávní ochrany, tato skutečnost na ochranu souborného díla nemá žádný vliv. Autorem souborného díla nejsou jednotliví autoři děl, která jsou zařazena do souboru, ale ten, který jednotlivá díla vybral a v celkovém souboru uspořádal do konečného jedinečného díla.⁶⁵ Z tohoto důvodu, ač jsem autorem 180 básní, nemohu tvrdit, že jsem autorem všech osmi vydaných básnických almanachů, neboť nás v této sbírce vystupuje bezmála 70. Autorem básnických almanachů je majitel nakladatelství, u něhož dílo vzniklo, nás však uvádí jako spoluautory díla,

---

⁶² Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 3 – Výjimky z ochrany podle práva autorského ve veřejném zájmu.

⁶³ ŠTROS, D. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 1. vydání. Praha: HP, 2003 [cit. 2013-03-12], s. 30. Dostupné z: <http://1url.cz/Oijg>

⁶⁴ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 2 odst. 5 – Autorské dílo.

⁶⁵ ŠTROS, D. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 1. vydání. Praha: HP, 2003 [cit. 2013-03-12], s. 30. Dostupné z: <http://1url.cz/Oijg>

přesto však nedostáváme žádný podíl na výnosech z prodeje básnického almanachu.

2.2.4 Autorství

„Pouze fyzická osoba má tvůrčí schopnosti, a proto pouze ona může být v pozici autora autorského díla.“⁶⁶

Jak jsem již několikrát uvedl a jak vychází z předchozí věty vyřčené JUDr. Šebelovou, autorem díla může být pouze fyzická osoba, která dílo vytvořila. Autorem souborného díla je pro změnu ten, který vytvořil a uspořádal souborné dílo z děl jednotlivých. Právnícké osoby nemohou být autorem díla, neboť u nich postrádáme schopnost tvůrčí činnosti, mohou však být odvozeným subjektem autorského práva. Autorem díla může být osoba zbavená způsobilosti k právním úkonům i osoba s omezenou způsobilostí k právním úkonům, jelikož se jedná o tvůrčí činnost nikoli o právní úkon.⁶⁷ Faktická činnost autorská má osobní povahu a může být vykonávaná pouze osobně; zastoupení jinou osobou tudíž není přípustné. K vytvoření díla se vyžaduje pouze způsobilost k právům, zatímco pro nakládání s dílem je způsobilost k právním úkonům nutná.⁶⁸

Z ustanovení § 6 autorského zákona vyplývá zákonná domněnka autorství, že autorem díla je fyzická osoba, jejíž pravé jméno je obvyklým způsobem uvedeno na díle nebo je u díla uvedeno v rejstříku předmětů ochrany vedeném příslušným kolektivním správcem, a to do doby, dokud se neprokáže opak. Tato domněnka neplatí, je-li údaj v rozporu s jiným údajem takto uvedeným.⁶⁹ V zájmu právní jistoty si vyvratitelná právní domněnka klade za cíl usnadnění nesporné identifikace autora díla v případě nastalého soudního sporu. Právní domněnka tedy představuje ryze důkazní význam.⁷⁰

---

⁶⁶ ŠEBELOVÁ, Marie. *Autorské právo: zákon, komentáře, vzory a judikatura*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2006, s. 41

⁶⁷ ŠTROS, D. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 1. vydání. Praha: HP, 2003 [cit. 2013-03-12], s. 30. Dostupné z: <http://1url.cz/Oijg>

⁶⁸ KŘÍŽ, J. *Autorský zákon: komentář a předpisy související*. 2., aktualizované vyd., podle stavu k 1. 9. 2005. Praha: Linde, 2005, s. 65.

⁶⁹ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 2 odst. 5 – Zákonná domněnka autorství.

⁷⁰ ŠTROS, D. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 1. vydání. Praha: HP, 2003 [cit. 2013-03-12], s. 30. Dostupné z: <http://1url.cz/Oijg>

2.2.4.1 Spoluautorství

O spoluautorství mluvíme, když autorské dílo vznikne společnou tvůrčí činností více autorů. Maximální počet autorů takového díla není nijak omezen, zákon však stanoví minimální počet autorů ke vzniku spoluautorského díla – ke vzniku je zapotřebí alespoň dvou autorů, kteří k dílu přistupují společně a nerozdílně. Jelikož autorskoprávní ochrany podle zákona požívají díla autorů nikoli samotní autoři děl, není možné, aby každému autoru příslušela vlastní autorská práva. Existuje zde pouze jedno autorské právo, jež přísluší všem spoluautorům.⁷¹

Spoluautorské dílo je podmíněno jedním zásadním pojmovým znakem: dílo lze vytvořit pouze ve stejném autorském oboru. Proto např. píseň nemůže být spoluautorským dílem, neboť píseň je výtvar sestávající z hudební a literární složky. Ani ilustrovaná kniha není spoluautorským dílem, jelikož je realizovaná pomocí děl literárních a výtvarných. „*V tomto případě se jedná o dvě samostatná díla, která jsou spojena v jednom souborném díle.*“⁷² Na jednom takovém díle zrovna pracují společně s několika kreslíři. Pokud půjde vše podle plánu, již brzy by měla být na světě má první básnická sbírka doprovázena několika kresbami od několika různých ilustrátorů.

Někdy se stává, že na jednom takovém díle spolupracuje více osob, však ne všechny si mohou nárokovat autorská práva, proto musíme odlišovat součinnost s ostatními osobami, u nichž postrádáme tvůrčí činnost. Spoluautorem díla proto nemůže být osoba, která k vytvoření díla přispěla pouhým námětem, poskytnutí konzultace nebo technického materiálu potřebného k vytvoření díla. Spoluautorem tudíž nemůže být ani osoba, která k vytvoření díla dala podnět.

U spoluautorského díla má velikost jednotlivých děl různých autorů dvojí roli. V případě rozhodování o nakládání s dílem mají všichni spoluautoři stejná práva bez ohledu na velikosti jeho díla, však při rozdělování společných výnosů z autorských práv je úměrný velikosti jejich tvůrčích příspěvků, pokud se autoři smluvně nedohodli jinak.⁷³

---

⁷¹ ŠTROS, D. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 1. vydání. Praha: HP, 2003 [cit. 2013-03-12], s. 31. Dostupné z: <http://1url.cz/Oijg>

⁷² ŠEBELOVÁ, Marie. *Autorské právo: zákon, komentáře, vzory a judikatura*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2006, s. 43.

⁷³ ŠTROS, D. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 1. vydání. Praha: HP, 2003 [cit. 2013-03-12], s. 31. Dostupné z: <http://1url.cz/Oijg>

2.3 Práva související s právem autorským

Nový autorský zákon se odprosil od původního označení ‚práva příbuzná‘ a již v § 1 v šesti bodech shrnul předmět úpravy práv souvisejících s právem autorským, jimiž jsou práva výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu (herci, zpěváci, tanečníci aj., kteří hrají, zpívají, tancují či jinak provádí umělecké dílo, takto se mohou provádět i výtvořiny tradiční lidové kultury) a dále právo výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu (na nosiče CD, DVD či gramofonové desky, zaznamenané dílo smí užívat a udělovat smluvní oprávnění k výkonu práva), právo výrobce zvukově obrazového záznamu k jeho záznamu (zde platí obdobná práva jako u práva výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu), právo rozhlasového nebo televizního vysílatele k jeho vysílání (obsahem práva vysílatele je výlučné právo užít a udělit třetí osobě smlouvou oprávnění k výkonu práva), též právo zveřejnitelce k dosud nezveřejněnému dílu, k němuž uplynula doba trvání majetkových práva (právo zveřejnitelce trvá 25 let od uveřejnění volného díla, které nebylo po dobu trvání majetkových práva uveřejněno samotným autorem díla) a nakonec právo nakladatele na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženiny jím vydaného díla pro osobní potřebu (ryze majetkové právo trávající 50 let od vydání díla).^{74 75}

Z vyjmenovaných šesti souvisejících práva s právem autorským jen práva výkonných umělců jsou povahy jak majetkové tak osobnostní, jelikož jsou oprávnění k tvůrčí činnosti, zatímco u ostatních práva platí, že mají ryze majetkovou povahu. Proto na jednom hudebním CD může existovat více práva duševního vlastnictví. *„Jedná se především o autorská práva hudebních skladatelů k hudebním dílům, autorská práva textařů ke zhudebněným literárním dílům, práva výkonných umělců k jejich hudebním výkonům a práva výrobce zvukového záznamu k záznamu uměleckých děl a výkonů. Obsahem bookletu nosiče pak bývají díla výtvarná či fotografická.“*⁷⁶

---

⁷⁴ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 1 – Předmět úpravy.

⁷⁵ MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky: Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 59.

⁷⁶ TELEČ, I., P. TŮMA. *Přehled práva duševního vlastnictví: Česká právní ochrana*. 2. upr. vyd. Brno: Doplněk, 2006, s. 49.

3 Licenční smlouva

3.1 Pojem licence a licenční smlouva

Pojem ‚licence‘ vychází z latinského slova ‚licere‘, což v překladu do češtiny znamená ‚dovolit‘. Licence tedy v právu dává jisté dovolení k činnosti, jež je za normálních okolností zakázána.⁷⁷ Výrazu ‚licence‘ se nejvíce používá v právu duševního vlastnictví a nehmotných statků též ve významu souhlasu, svolení či oprávnění k využívání autorským právem chráněného nehmotného statku jinou osobou, aniž by přitom docházelo k jeho zcizování. Povolení k užívání nehmotného statku může poskytnout pouze osoba, jíž náleží dispoziční právo k licencovanému předmětu, přičemž se nezkoumá právní titul (avšak musí jít o důvod, který je po právu), z kterého toto právo nabylo.⁷⁸ Druhů licencí a licenčních smluv máme v našem právním světě skutečně mnoho, v mé práci však automatickou a jinou licenci z mezinárodního (a jiných odvětví) práva zmiňovat nebudu a zaměřím se především na úpravu licencí a licenčních smluv podle autorského práva a práva k nehmotným statkům.

Licenční smlouvu bychom mohli považovat za jakýsi typ závazkového právního vztahu v oblasti práva duševního vlastnictví, neboť autor licenční smlouvou nabyvateli poskytuje oprávnění k výkonu práva dílo užit.⁷⁹ Jako podtyp licenční smlouvy autorský zákon pak stanoví v § 56 zvláštní ustanovení pro licenční smlouvu nakladatelskou.

Autorský zákon se nezabývá kontraktní technikou, proto musíme vycházet z obecného ustanovení občanského zákoníku v § 43 a násl., kde nalezneme právní princip autonomie vůle⁸⁰, kterou Listina základních práv a svobod definuje v čl. 2 odst. 3 takto: „Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“⁸¹ Právní úkon

---

⁷⁷ TÝČ, V. *Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě*. 1. vyd. Praha: Linde, 1997, s. 134.

⁷⁸ TELEČ, I. *Přehled práva duševního vlastnictví 1: Lidskoprávní základy. Licenční smlouva*. 2. upr. vyd. Brno: Doplněk, 2007, s. 97.

⁷⁹ TŮMA, P. *Smluvní licence v autorském právu*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 19.

⁸⁰ TELEČ, I. Licenční smlouva podle českého autorského zákona. *Průmyslové vlastnictví*. 2001, č. 11/12. s. 266

⁸¹ PEZL, T. a M. PEZL. *Dokumenty ke studiu ústavního práva*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, s. 14. Ústavní zákon č. 162/1998 Sb. Listina základních práv a svobod. Čl. 2 odst. 3 – Obecná ustanovení

i v autorskoprávních vztazích musí být učiněn svobodně, vážně, srozumitelně a určitě, jak vyplývá z § 34 a násl. občanského zákoníku, jinak se takový úkon dá považovat za absolutně neplatný. O typech licencí a licenčních smluv, náležitostech, formě, možnostech neplatnosti, odstoupení či výpovědi licenční smlouvy se tu teď zabývat nebudu, jelikož se všem zmíněným termínům budu věnovat v následujících kapitolách.

3.1.1 Nakladatelská smlouva

Nakladatelská licenční smlouva je ta, kterou autor poskytuje nabyvateli licenci k rozmnožování a rozšiřování díla slovesného, hudebně dramatického nebo hudebního, výtvarného, díla fotografického či díla vyjádřeného způsobem podobným fotografii, pokud nejde o užití díla v provedení výkonnými umělci.⁸²

U nakladatelské smlouvy obvykle platí, že, není-li ve smlouvě uvedeno jinak, se jedná o licenci výhradní, pokud se nejedná o rozmnožování a rozšiřování díla v periodické publikaci. Autor díla je též oprávněn provést před vydáním díla autorskou korekturu, však jen jednalo-li by se o drobné tvůrčí změny, nikoli o změny vyvolávající jinou povahu díla a jimiž by na straně nakladatele mohly vzniknout nepřiměřené náklady. Pokud by nakladatel autorovi neumožnil autorskou korekturu provést, může to být důvodem pro odstoupení od smlouvy ze strany autora, však jen v případě, došlo-li by tímto jednáním ke snížení hodnoty díla. Autorský zákon se v odst. 5 zmiňuje o případném důsledku omezení na počet kopií, spočívající v tom, že pokud by se všechny kopie ve smlouvě uvedené rozebraly ještě před uplynutím doby, na kterou byla licence autorem poskytnuta, licence zaniká, nedohodnou-li se smluvní strany na navýšení množstevního rozsahu do šesti měsíců od doby, kdy autor nakladatele vyzve ke změně smlouvy o počtu výtisků.⁸³

3.2 Druhy licencí a licenčních smluv

Ve vztahu k autorskému zákonu rozlišujeme licenční smlouvy na výhradní a nevýhradní (někdy také označované jako výluční a nevýluční). Jak už jsem ale výše uvedl, typů licencí a licenčních smluv máme mnoho a já si myslím, že i tyto

---

⁸² Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 56 – Zvláštní ustanovení pro licenční smlouvu nakladatelskou

⁸³ DANĚK & PARTNERS. Nakladatelská licenční smlouva. In: *Autorské-právo.info: Informační portál z oblasti autorského práva* [online]. Praha, 2011 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://1url.cz/4ij9>

další druhy licencí by stály za zmínění alespoň okrajově. I když nutno podotknout, že ostatní licence mají své zastoupení spíše v průmyslovém právu a v autorském právu by některé z nich svého uplatnění nenašly. Zároveň se však nebudu zmiňovat o licencích zmíněné v ustanoveních §§ 30 – 39 autorského zákona, neboť tyto licence jsou zákonem povolené a není třeba je potvrzovat licenční smlouvou.

3.2.1 Výhradní a nevýhradní licence

3.2.1.1 Výhradní licence

Licenční smlouva výhradní, neboli také výlučná či exkluzivní působí svými absolutními právními účinky vůči všem. Z výhradní licence je oprávněn pouze nabyvatel a autor díla je ve svých možnostech omezen – autor nesmí poskytnout licenci třetí osobě a nesmí užívat dílo způsobem, k němuž licenci poskytnul. Nabyvatel tak získává monopolní postavení, které se pak blíží přesvědčení, že majitelem díla je nabyvatel, absolutní právo k licencovanému předmětu však zůstává poskytovateli.⁸⁴

„Důvod k této výjimce z pravidla neformálnosti spočívá ve zvýšené důkazní ochraně práv a oprávněných zájmů třetích osob. Stejně tak má tato výjimka usnadnit prokázání aktivní věcné legitimace výhradního licencionáře v případě jeho právní obrany před neoprávněným zásahem do jeho výhradního oprávnění.“⁸⁵

Výhradní licence může být poskytnuta buďto v úplné nebo jedinečné formě. Úplná výhradnost brání autorovi díla ve výkonu práva své vlastní dílo užít, zatímco jedinečná (sólová) výhradní licence dává autorovi možnost dílo osobně užívat, avšak ho omezuje v poskytování licencí třetím osobám.⁸⁶

Kvůli omezování hospodářské soutěže ostatních konkurenčních firem je v některých zemích světa výlučná licence neplatná, naopak ale mohou využít tzv. nucených licencí pro konkurenční firmy.⁸⁷ Nucená licence je nevýhradní licence k patentu, jejíž uzavření bylo nařízeno k tomu příslušným patentovým

---

⁸⁴ MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky: Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 76.

⁸⁵ ŠALOMOUN, M. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 25.

⁸⁶ KŘÍŽ, J., I. HOLCOVÁ, J. KORDAČ a V. KŘEŠŤANOVÁ. *Autorský zákon a předpisy související: komentář*. 2. vyd. Praha: Linde, 2005. s. 144.

⁸⁷ MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky: Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 76.

úřadem. Podmínky, kdy je možno vlastníku patentu uložit nucenou licenci, nalezneme v § 20 zákona o vynálezech a zlepšovacích návrzích.⁸⁸

Výhradnost licence je dána již autorským zákonem ve dvou protiřečících si ustanovení – tak se mi to alespoň jeví po zanalyzování § 47, který vychází z vyvratitelné právní domněnky, že pokud ve smlouvě není uvedeno, že je autorem udělena výhradní licence, jde vždy o licenci nevýhradní. Přitom v ustanovení § 56 je uvedeno, že pokud ze smlouvy nevyplývá, že je licence udělena nevýhradně, má se za to, že jde o licenci výhradní až na výjimku rozmnožování a rozšiřování díla v periodickém tisku (viz kapitola 3.1.1 *Nakladatelská smlouva*). Michal Šalamoun je přesvědčen, že § 56 je v souladu s praxí, zároveň však smlouvu nakladatelskou označuje jako výjimku a ustanovení o periodickém tisku považuje za výjimku z výjimky.⁸⁹ Možná je § 56 ve vztahu k § 47 speciálním ustanovením k obecnému, podle mého by se ale mělo postupovat vždy podle § 47, neboť již § 2 uvádí, že předmětem autorského práva je jak dílo literární, tak umělecké či vědecké, což § 56 odst. 1 potvrzuje, však v odst. 2 již odchylně upravuje výhradnost licence. Dle mého názoru by nakladatelství, jež by stálo o výhradní licenci k užívání díla, mělo tento požadavek vnést do smlouvy, a pokud by tak neučinil, pohlíželo by se na to, jako by nakladatelství nezáleželo na výhradnosti licence a tudíž by se pak jednalo o licenci nevýhradní.

3.2.1.2 Nevýhradní licence

Nevýhradní licence, nebo též nevylučná či jednoduchá dává možnost nabyvateli licence právo dílo užít, ale poskytovatel licence může licencované dílo dále využít a případně poskytnout licenci i jiným zájemcům o licenci.

Zvláštností nevýhradní licence je, že ji lze kombinovat i s licenci výhradní.⁹⁰ Zákon totiž upravuje vztah, kdy je nejdříve udělena nevýhradní licence a následně poté autor poskytne výhradní licenci třetí osobě. Podle ustanovení § 47 odst. 4 nevýhradní licence zůstává zachována, pokud mezi autorem a nabyvatelem není ve smlouvě uvedeno jinak. Ovšem pokud autor poskytne třetí osobě licenci v době, kdy už je jedna výhradní licence udělena jinému nabyvateli k témuž způsobu užití díla, podléhá následná licenční smlouva

---

⁸⁸ Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů. § 20

⁸⁹ ŠALOMOUN, M. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 26.

⁹⁰ MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky: Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 76.

absolutní neplatnosti. Platná by být mohla jedině v případě, že by nabyvatel výhradní licence dal k uzavření následné smlouvy s třetí osobou písemný souhlas.⁹¹

Z praxe mám jiný příklad, kdy jsem s nakladatelstvím Alfa-Omega podepsal smlouvu s výhradní licenci a o tři roky později jsem s nakladatelstvím Nová forma, s.r.o. podepsal nevýhradní licenci ke stejnému způsobu užití stejného díla. Alfa-Omega mě obviňovala z porušení smluvního ujednání, autorského zákona a občanského zákoníku. Já si však stál za přesvědčením, že smlouva s výhradní licenci s nimi podepsaná je neplatná, a tudíž jsem mohl uzavřít jinou smlouvu s jiným nakladatelstvím.

3.2.2 Nepravá licence

Nepravá licence se netýká nehmotných statků podle autorského zákona, neboť předmětem licence zde není originální dílo vytvořené tvůrčí činností autora, nýbrž ochrana zlepšovacího návrhu, příznačného označení (logo) a know-how⁹², tedy znalostí, zkušeností, poznatků z oblasti výroby, obchodu, služeb či ekonomiky. Know-how slouží zejména pro usnadnění určité podnikatelské činnosti a ke zvýšení efektivity pro uživatele a také jeho dodatečný přínos, který by bez jeho použití nebyl dosažen, proto je pro majitele velmi důležité držet know-how v tajnosti, jelikož veřejnou dostupností by se výrazně snížila jeho hodnota. Z tohoto důvodu bývá nepravá licence označována také jako smlouva na know-how.⁹³

Aby se zabránilo postihu z nekalé soutěže, je třeba mít podepsanou alespoň smlouvu o utajení, ale některé informace je nutné nabyvateli licence sdělit, aby si mohl vytvořit jistou představu o hodnotě a využitelnosti know-how. Nabyvatel si také musí před přijetím licence ujasnit, je-li know-how ekonomicky rentabilní a bez právních vad, tedy zda nezasahuje do práv třetích osob a je podporováno navazujícími patenty poskytovatele a nabyvatele nebo ochrannou známkou, aj. Proto před uzavřením nepravé licence bývá standardně uzavřená opční smlouva, která dává nabyvateli prostor pro zvážení kvalit a hodnot know-

---

⁹¹ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 47 – Výhradní nebo nevýhradní licence

⁹² BOHÁČEK, M. Licenční smlouvy ve vztahu ke knihovnám. *Národní knihovna: Knihovnická revue*. 2001, č. 4, s. 242-265. Dostupné z: <http://1url.cz/9iVJ>

⁹³ HOLÝ, V. Definice pojmu licence. In: *Český statistický úřad* [online]. 2013, 20. 3. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://1url.cz/TiVK>

how, zároveň se tím ujišťuje, že poskytovatel nepostoupí licenci třetí osobě a přitom je nabyvatel zavázán, že, rozhodne-li se smlouvu na know-how neuzavírat, know-how nikomu neprozradí ani nijak nevyužije.⁹⁴

3.2.3 Aktivní a pasivní licence

Toto rozdělení licencí se moc často nevyskytuje, v právu téměř vůbec. Svou roli má dělení licence na aktivní a pasivní spíše v ekonomické praxi, neboť řeší otázku, pro koho je licence výdaj a pro koho naopak příjem. Poskytovatel, který licenci prodal a má z ní jisté příjmy či jiné výhody, mluví o licenci aktivní, kdežto nabyvatel z ekonomického pohledu získává licenci pasivní, jelikož licenci získává za úplatu či jisté plnění.⁹⁵

Nejedná se ale o vztah vývoz – dovoz či nákup – prodej přes hranice, jelikož zde není předmětem hmotná obchodovatelná věc, nýbrž nehmotný statek, k němuž se pouze poskytuje právo k užívání licencovaného předmětu. Jedná se zde o označení příhraničních subjektů, jež chtějí užívat předmět podléhající licenci.⁹⁶ Např. já jako Čech poskytnu licenci firmě z Japonska na své patenty vydané na Slovensku nebo v Polsku pro užívání licencovaného předmětu na území těchto dvou států.

3.2.4 Vzájemná bezplatná licence

Vzájemná bezplatná licence bývá označována také jako křížová licence proto, že zde nedochází k udělení jedné licence za peněžité plnění ale dvou navzájem se překrývajících licenčních smluv, i když ohledně dvou různých typů nehmotného statku. Nabyvatel jedné licence nabídne poskytovateli jako protiplnění svou licenci k jinému hmotnému statku. Nejčastěji se vzájemná licence vyskytuje tam, kde by docházelo k recipročnímu porušování práv druhé strany. Někdy se může stát, že se najdou dva lidé, kteří si nárokují práva ke stejnému nehmotnému statku, proto je zde možnost uzavřít křížovou licenci

---

⁹⁴ MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky: Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 75.

⁹⁵ BAZALA, D. Licence aktivní, pasivní. In: *AmaPro* [online]. 1993-2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://1url.cz/rIVB>

⁹⁶ MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky: Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 77.

pro narovnání sporu mezi dvěma stranami.⁹⁷ Pokud by se tak neučinilo, platila by právní domněnka, že v případě nezjistitelnosti, komu právo náleželo jako první, tedy určení kdo je plagiátorem, by takový předmět pozbyl právní ochrany.⁹⁸ U křížové licence je také nutné posoudit jak technickou, tak ekonomickou ekvivalenci obou licencí.

3.2.5 Mlčky poskytnutá licence

V naší české úpravě o licenci poskytnutou mlčky nenalezneme žádná ustanovení, neboť zákon k platnosti smlouvy o poskytnutí licence vždy vyžaduje souhlasný projev vůle příslušné strany. Tento druh licence je typický pro angloamerickou úpravu, která vychází z taktního jednání, tedy ten kdo mlčí, souhlasí, popř. na základě konkludentního jednání, tedy že poskytovatel poskytuje licenci nabyvateli, aniž by učinil výslovný souhlas.⁹⁹

Běžná praxe spočívá ve vztahu ke způsobu užití nehmotného statku. Např. poskytovatel výslovně poskytne licenci pro výrobu, zároveň se ale předpokládá, že jím byla mlčky poskytnuta i souhlas k prodeji těchto licencovaných výrobků.¹⁰⁰

3.2.6 Nabídka licence

Nabídka licence je jednostranný právní úkon spočívající na principu veřejného příslibu, který není návrhem smlouvy, jelikož je určen neurčitým osobám. Pro přijetí veřejného příslibu stačí, že zájemce o licenci splní všechny podmínky v příslibu stanovené. Vyhlášovatel je pak zavázán každému, kdo tyto podmínky splnil, nestanoví-li podmínky veřejného příslibu jinak.

Nabídka licence se v českém právu vyskytuje pouze u vynálezů. Aby se jednalo o nabídku licence, je majitel patentu povinen před Úřadem průmyslového vlastnictví neodvolatelně prohlásit, že k danému vynálezu poskytne licenci komukoli, kdo splní podmínky veřejného příslibu.

Úřad průmyslového vlastnictví nabídku licence veřejně vyhlásí ve svém Věštníku a licenci získá každý, kdo ji písemně přijme. Příjemci však musí

---

⁹⁷ MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky: Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 77.

⁹⁸ TELEČ, I. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1997, s. 25.

⁹⁹ KUBÍČEK, J. a P. SVAČINA. *Průmyslová práva a nehmotné statky, jejich licenční využití a oceňování: příručka pro praxi vědecko-výzkumných pracovníků*. Praha: Technologické centrum AV ČR, 2006, s. 27.

¹⁰⁰ MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky: Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 77.

poskytovateli zaplatit úplatu a poskytovatel pak Úřadu průmyslového vlastnictví platí poloviční správní poplatky za udržování patentu.¹⁰¹

3.2.7 Čistá a smíšená licenční smlouva

Čistá licenční smlouva upravuje pouze licenci samotnou, řeší otázky využití nehmotného statku. Někdy bývá obsahem smlouvy i technická pomoc např. v podobě poslání odborníků poskytovatele licence do podniku nabyvatele ve spojení s předáváním zkušeností nebo naopak nabyvatel licence vysílá své pracovníky k poskytovateli na různá školení. Zaškolení pracovníků je velmi důležité, neboť poskytovatel na sebe přebírá zodpovědnost za chod zařízení podléhající licenci jen v případě, že je budou zavádět právě tito zaměstnanci.¹⁰² Někdy je však potřeba využít více prostředků či surovin, jež podléhají jiným smlouvám, a zde se dostáváme k licenční smlouvě smíšené, jež krom licenčních ujednání obsahuje i další s předmětem licence související ujednání, kde se kvůli různým ujednáním musí rozlišovat např. odpovědnost za vady či z prodlení pro každé speciální plnění zvlášť.¹⁰³ Předmětem smíšené licenční smlouvy jsou jen nehmotné statky různých druhů, které spolu souvisejí, např. patent a ochranná známka s know-how, autorské dílo s databází aj.¹⁰⁴

3.2.8 Sdružená licence

Smlouvou sdruženou (hromadnou, či svazovou) poskytovatel uděluje nabyvateli svolení k užití více nehmotných statků stejného druhu, např. více počítačových programů najednou. U smlouvy sdružené ale záleží i na vzájemných vztazích mezi nehmotnými statky. *„Pokud spolu vzájemně přímo nesouvisí a v jednom smluvním dokumentu byly jen spojeny různé licenční vztahy, je odpovědnost stran pro každý z nich obvykle stanovena samostatně. Pokud se však vzájemně doplňují, je obtížné je rozdělit např. pro výpočet ceny, eventuálně posléze i odměny autorům, a určit, která práva, ke kterému z nich byla narušena.*

---

¹⁰¹ BOHÁČEK, M. Licenční smlouvy ve vztahu ke knihovnám. *Národní knihovna: Knihovnická revue*. 2001, č. 4, s. 242-265. Dostupné z: <http://1url.cz/9iVJ>

¹⁰² MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky: Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 75.

¹⁰³ ŠULCOVÁ, J. Druhy licenčních smluv. In: *Loga a jejich právní ochrana* [online]. 2012, 2. 8. 2012 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://1url.cz/GiVN>

¹⁰⁴ BOHÁČEK, M. Licenční smlouvy ve vztahu ke knihovnám. *Národní knihovna: Knihovnická revue*. 2001, č. 4, s. 242-265. Dostupné z: <http://1url.cz/9iVJ>

*Úplata se však vztahuje a určí společně k celému svazku patentů chránících např. celou technologii.*¹⁰⁵

Je-li poskytovatel sdružené licence v monopolním nebo alespoň v dominantním postavení na trhu, může ho to svádět k porušování kartelového práva v podobě tzv. návazných smluv či plnění, pokud by byl souhrn nehmotných statků poskytovatelem vnucován nabyvateli proti jeho vůli. Aby se pak předešlo právní kolizi, bývá nabyvatelům razeno, aby prohlašovali, že si mohli vybrat určité licence z celého svazku a pak za každou zvlášť odváděly poplatky odpovídající skutečně využívaným licencím.¹⁰⁶

3.3 Obsahové náležitosti licenční smlouvy

3.3.1 Obligatorní obsahové náležitosti

Po přečtení několika monografií jsem, co se obsahových náležitostí licenční smlouvy týče, zjistil, že každý právní teoretik zaujímá jiné stanovisko v tom, co považovat za obligatorní náležitosti licenčních smluv.

Pavel Tůma se zmiňuje o třech podstatných náležitostech licenční smlouvy, jimiž podle něj jsou: určení díla (určení názvu díla, autora popř. spoluautorů, druhu díla, bližšího určení obsahu a rozsahu díla a jeho vlastností), projev vůle poskytnout oprávnění k užití díla (licenci) a ujednání o odměně.¹⁰⁷

Podle Heleny Chaloupkové, Hany Svobodové a Petra Holého obligatorní náležitostí licenčních smluv rozhodně není ujednání o způsobu a užití díla. Za obligatorní součást smlouvy označují pouze ujednání o ceně, čímž částečně souhlasí s Pavlem Tůmou.¹⁰⁸

---

¹⁰⁵ MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky: Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 75.

¹⁰⁶ MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky: Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 76.

¹⁰⁷ TŮMA, P. *Smluvní licence v autorském právu*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 27.

¹⁰⁸ CHALOUPKOVÁ, H., H. SVOBODOVÁ a P. HOLÝ. *Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 118.

Ivo Telec zaujímá opačný názor, a to, že existujú len dve obligatorní obsahové náležitosti licenčných smluv, a to spôsob užití a rozsah užití, čož H. Chaloupková, H. Svobodová a P. Holý zásadne odmiatajú.¹⁰⁹

Přesto bych rád své místo zaujal i já přesvědčením o tom, že obligatorními náležitostmi licenčných smluv, včetně určení díla, je poskytnutí licence a ustanovení o odměně za poskytnutou licenci. Tím tedy nesouhlasím s H. Chaloupkovou, H. Svobodovou a P. Holým, však plně koresponduji s P. Tůmou a I. Telcem, neboť poskytnutím licence dáva poskytovatel nabyvateli možnost s dílem nakládat podle podmínek smluvených ve smlouvě, v níž se upravuje jak způsob užívání, tak rozsah užití licencovaného statku.

Podle autorského zákona máme tři podstatné náležitosti licenčných smluv, jimiž jsou způsob užití, rozsah užití a odměna za licenci nebo ujednání o bezplatné licenci, neboť ustanovení § 46 odst. 1 autorského zákona zní: „*Licenční smlouvou autor poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva dílo užít (licenci) k jednotlivým způsobům nebo ke všem způsobům užití, v rozsahu omezeném nebo neomezeném, a nabyvatel se zavazuje, není-li podle § 49 odst. 2 písm. b) sjednáno jinak, poskytnout autorovi odměnu.*“¹¹⁰

3.3.2 Pravidelné obsahové náležitosti

Vedle obligatorních náležitostí licenčných smluv existují i další obsahové náležitosti, jež je vhodné do smlouvy zařadit. Těmi jsou:

- způsob užívání díla, užití díla dle demonstrativního výčtu § 12 odst. 4 a § 50 odst. 2 autorského zákona,
- rozsah užití díla, který lze dělit na územní, časový a množstevní rozsah licence (viz kapitola 3.3.4 *Způsob a rozsah užití díla a omezení licence*),
- čas užití díla neboli bližšího určení doby počátku, kdy má k užití díla dojít, od kdy má tedy nabyvatel licence plnit povinnost dílo užít, určení doby je důležité i v oblasti případného odstoupení od smlouvy (viz kapitola 3.6.1 *Odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele* a 3.6.2 *Odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora*),

---

¹⁰⁹ TELEC, I. *Nový český autorský zákon: Ochrana duševného vlastníctva: zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie, Bratislava 5. októbra 2000*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty Univerzity Komenského, 2001, s. 49.

¹¹⁰ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 46 odst. 1 – Základní ustanovení.

- součinnost autora, tedy povinnost autora předat nabyvateli licence dílo podléhající licenci v hmotné podobě,
- ujednání o výhradnosti licence (viz kapitola 3.2.1 *Výhradní a nevýhradní licence*),
- právo podlicence či souhlas s postoupením licence (viz kapitola 3.7 *Obchodování s licenci*),
- ujednání o lhůtě, způsobu a místu platby licenční odměny.¹¹¹

3.3.3 Vedlejší obsahové náležitosti

Vedlejší náležitosti smluv nejsou zákonem nijak přikázané, však jejich ujednání v licenční smlouvě by bylo příhodné. Za případnou vedlejší součást smluv bychom mohli označit:

- „*ujednání o způsobu označení autorství, zajištění závazku poskytnout licenční odměnu,*
- *ujednání o způsobech ukončení smlouvy,*
- *možnost výpovědi, smluvní zajištění povinnosti výhradního licenčního nabyvatele k výkonu efektivní ochrany autorského práva vůči třetím osobám,*
- *opce apod.*“¹¹²

3.3.4 Způsob a rozsah užití díla a omezení licence

Není-li ve smlouvě konkrétně uvedeno, jakým způsobem užívání díla a v jakém rozsahu se licence poskytuje, vychází se z ustanovení § 50 odst. 2 autorského zákona, že je licence poskytnuta takovým způsobem užití a v takovém rozsahu, jak je to nutné k dosažení účelu smlouvy. A pokud z účelu smlouvy nebo z jejího ustanovení nevyplývá jinak, nastupuje zákonná právní domněnka, že:

- územní rozsah licence je omezen na území České republiky,
- časový rozsah licence je omezen na dobu obvyklou u daného druhu díla a způsobu užití, nikoli však na dobu delší než jeden rok od poskytnutí licence, a má-li být dílo odevzdáno až po poskytnutí licence, tak od takového odevzdání,

---

¹¹¹ TŮMA, P. *Licenční vztahy v autorském právu*. 2006. Dostupné z: <http://1url.cz/midh>. Disertační práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity. Vedoucí práce Ivo Telec, s. 49 – 54.

¹¹² TŮMA, P. *Licenční vztahy v autorském právu*. 2006. Dostupné z: <http://1url.cz/midh>. Disertační práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity. Vedoucí práce Ivo Telec, s. 54.

- množstevní rozsah licence je omezen na množství, které je obvyklé u daného druhu díla a způsobu užití.¹¹³

Při poskytnutí licence autor neztrácí svá osobnostní práva, proto aby jeho dílo bylo zachováno, je i nabyvatel licence ve způsobu užití díla omezen § 51 autorského zákona. Nabyvatel licence tedy nesmí upravit či jinak měnit dílo, jeho název nebo označení autora, nebylo-li ve smlouvě sjednáno jinak, nebo pokud jde o takovou úpravu či jinou změnu díla nebo jeho názvu, u níž by se dalo očekávat, že by k ní autor vzhledem k okolnostem užití svolil. Však v případě, kdy si autor takové svolení ve smlouvě vyhradí, nesmí nabyvatel dílo ani název měnit, pokud je mu výhrada známa.¹¹⁴

3.3.5 Odměna

Odměna je zákonem upravena v § 49 autorského zákona pod sankcí neplatnosti smlouvy, pokud ve smlouvě nebude dohodnuta výše odměny či jiný způsob jejího určení. Pokud ve smlouvě výše odměny není stanovena a přitom z kontraktačního jednání jasně vyplývá, že je smlouva uzavírána úplatně, je nabyvatel povinen autorovi zaplatit přiměřenou odměnu ve výši obvyklé pro takový druh díla. Nemusí se ale vždy jednat o úplatnou smlouvu, pokud je mezi dvěma smluvními stranami dohodnuto, že se licence poskytuje bezúplatně.¹¹⁵

Pro poskytovatele licence je možné vzdát se nároku na odměnu z poskytnuté licence i v případě, že by se ve vztahu k nabyvateli licence dostal současně do vztahu dlužník – věřitel. V tomto případě by se ale podle § 574 občanského zákoníku jednalo o oboustranný právní úkon, který ke své platnosti vyžaduje písemnou formu.¹¹⁶

Někdy se může stát, že se autorské dílo stane bestsellerem a v případě, že by ve smlouvě nebyla stanovena odměna v závislosti na výnosech z využití licence a dostala by se tak odměna do zřejmého nepoměru k zisku z využití licence a k významu díla pro dosažení takového zisku, má autor právo

¹¹³ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 50 odst. 3 – Omezení licence

¹¹⁴ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 51 – Omezení nabyvatele licence

¹¹⁵ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 49 - Odměna

¹¹⁶ KŘÍŽ, J., I. HOLCOVÁ, J. KORDAČ a V. KŘEŠŤANOVÁ. *Autorský zákon a předpisy související. Komentář. Text je aktualizován k 1.9.2001.* 1.vyd. Praha: Linde, 2001, s. 89.

na přiměřenou dodatečnou odměnu. Právo na dodatečnou odměnu lze smluvně vyloučit.¹¹⁷

Z dikce ustanovení § 49 odst. 4 a ve vztahu k předchozímu odstavci mé práce má autor právo po nabyvateli licence, aby mu umožnil nahlédnout do příslušné konkrétní účetní nebo jiné dokumentace ke zjištění skutečné výše odměny, a nabyvatel je povinen autorovi umožnit kontrolu a poskytnout mu pravidelná vyúčtování odměny ve sjednaných časových obdobích, minimálně však jednou ročně.¹¹⁸ V případě, že by se nabyvatel licence dostal do prodlení se zaplacením přiměřené dodatečné odměny, neopravňuje poskytovatele k odstoupení od licenční smlouvy.¹¹⁹

3.3.6 Rozmnoženina pro autora

Rozmnoženina pro autora má své ustanovení v autorském zákonu v § 52, který zní: „*Lze-li to na nabyvateli licence k rozmnožování díla spravedlivě požadovat a je-li to obvyklé, je nabyvatel povinen poskytnout autorovi na své náklady alespoň jednu rozmnoženinu autorova díla z rozmnoženin jím pořízených na základě příslušné licence.*“¹²⁰ Z toho plyne, že autorovi vzniká právo na jednu rozmnoženinu svého díla (v případě literárního díla se mluví o autorském výtisku), toto právo relativní povahy mu však vzniká pouze v případě, „je-li to obvyklé“ a pokud je uzavřena licenční smlouva. Co přesně ale znamená „je-li to obvyklé“ a je to obvyklé kupříkladu u CD zpěváka či navrhovatele nejnovějšího tvaru automobilu? Ustanovení § 52 z mého pohledu považuji za sporný, a proto dle mého názoru, pokud chce mít autor naprostou jistotu, že jednu rozmnoženinu svého díla dostane, je vhodné, aby i toto upravovala smlouva.¹²¹

Z komentáře k autorskému zákonu Iva Telce vychází, že se ustanovení § 52 dotýká pouze nakladatelského práva a jedná se tedy o povinný autorský výtisk poskytnutý na vlastní náklady nakladatele, s nímž autor licenční smlouvu uzavřel, jelikož tak kogentně stanoví přímo autorský zákon. Autorský výtisk se považuje za jistý druh odměny v naturální formě vedle odměny finanční, ač je

¹¹⁷ ŠALOMOUN, M. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 29.

¹¹⁸ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 49 odst. 4 a odst. 5 - Odměna

¹¹⁹ KŘÍŽ, J., I. HOLCOVÁ, J. KORDAČ a V. KŘEŠŤANOVÁ. *Autorský zákon a předpisy související. Komentář. Text je aktualizován k 1.9.2001*. 1.vyd. Praha: Linde, 2001, s. 147.

¹²⁰ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 52 – Rozmnoženina pro autora.

¹²¹ POŠTA, M. *Titulkujeme profesionálně*. 2. opr. a dopl. vyd. Praha: Apostrof, 2012, s. 20.

také možné uzavřít takovou licenční smlouvu, která by připouštěla odměnu jen v podobě určitého počtu výtisků.¹²²

Podmínky pro poskytnutí autorského výtisku je nutné posoudit podle druhu díla, rozsah výrobní licence, výrobní či tržní hodnotu rozmnoženiny, počet spoluautorů, právní povahu díla, soutěžní postavení poskytovatele licence vůči nabyvateli apod., proto je možné přiměřeně použít ustanovení § 11 odst. 2 dříve platné vyhlášky, která praví: „*Není-li ve smlouvě nakladatelské sjednáno jinak, přísluší při každém vydání díla autorovi (každému ze spoluautorů díla nebo každému z autorů díla souborného nebo děl spojených) alespoň jeden autorský výtisk*“.¹²³

Podle JUDr. Petry Žikovské má každý autor právo na jeden autorský výtisk a tohoto práva se nemůže vzdát. Já si však myslím, že jednou z podmínek pro poskytnutí autorského výtisku je také, zda nakladatelství dílo vydává zcela z vlastních finančních prostředků či na náklady autora. Vycházím tak z praktických zkušeností se třemi nakladatelstvími.

Nakladatelství Alfa-Omega, o kterém jsem se již zmínil, mi nabízelo možnost vydání knihy pouze na náklady autora, což v mém případě vycházelo bezmála na 50.000,- Kč, a jako odměnu nabízelo pouze 100 kusů výtisků díla bez nároku na honorář a bez poskytnutí autorského výtisku.

Nakladatelství Nová Forma, s.r.o. také nabízí vydání knihy na vlastní náklady, ale vedle počtu výtisků knihy, který se mění v závislosti na tom, kolik autor do vydání svého díla investuje, náleží autorovi i honorář, který činí 25% z prodejní ceny. Ve smlouvě však uvádí, že autor nemá nárok na žádný autorský výtisk. (Více v kapitole 4.1.1 *Nabyvatelem Nová Forma s.r.o.*)

Jen smlouva s nakladatelstvím Alisa přiznává autoru nárok na jeden autorský výtisk za každé dílo v dílu souborném, přitom ale po autorovi vyžaduje zaplatit za každou stránku v souborném díle cenu 500,- Kč. Autoru však u tohoto nakladatele nevzniká nárok na autorský honorář ani v naturální ani ve finanční podobě, neboť souborné dílo charakterizuje slovy „společně financovaná nezisková publikace“, k jehož vydání autor přispívá úhradou 35 – 65% nákladů spojených s vydáním. Dalo by se tedy pochybovat o tom, zda se skutečně jedná o autorský výtisk na náklady nabyvatele licence anebo se jedná pouze o objednané dílo a nakladatel sestavuje smlouvu tak, aby byla v souladu se zákonem.

---

¹²² TELEČ, I. a P. TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 526

¹²³ Vyhláška č. 25/1967 Sb., o úpravě autorských odměn za vydání slovesných děl. § 11 odst. 2.

Jsou známy případy, kdy se nakladatelství rozhodne vydat knihu na své náklady a tato nakladatelství také autorům přiznávají právo na autorskou rozmnoženinu. Dá se tedy právní otázka spravedlivého požadování, jakožto první podmínka, a skutková otázka obvyklosti, jakožto druhá z podmínek pro vznik práva k rozmnoženině pro autora, aplikovat na nakladatelství, jež nevydávají díla autorů na vlastní náklady, nýbrž autorům jen pomohou ke vzniku díla v hmotné podobě a k rozšíření díla po území České republiky?

Nejdříve si musíme uvědomit, kdy je spravedlivé po nabyvateli licence požadovat autorskou rozmnoženinu, na což můžeme nahlížet z několika hledisek: první hledisko spočívá ve finanční přípustnosti, aby nabyvatele autorská rozmnoženina výrazně nepoškodila a zároveň, aby poskytnutá rozmnoženina zdarma výrazně nesnížila zisk nabyvatele z rozšiřování rozmnoženin, a důležitým hlediskem je především relativní jednoduchost pro autora takovou rozmnoženinu vůbec pořídit. Otázka obvyklosti se pak posuzuje podle celkové situace na relevantních trzích ve vztahu ke spravedlivému požadavku. Když zde využijí příklad uvedený výše, autor hudebního CD zřejmě jednu rozmnoženinu obdrží, navrhovatel nového designu automobil asi nikoliv. V prvním případě je i možné, že autor dostane dokonce deset kusů svého CD, ovšem požadovat byť i jen jeden automobil by bylo příliš nákladné a pro nabyvatele rozhodně nevýhodné.¹²⁴

3.4 Forma licenčních smluv

V českém autorském právu převládá zásada neformálnosti smluv. Licenční smlouva nemusí být uzavřena v písemné podobě, z této možnosti však existuje několik výjimek. Nejvýraznější výjimka, pro niž i zákon kogentně upravuje písemnou formu, je smlouva, v níž autor nabyvateli poskytuje licenci výhradní. Písemná podoba se zde vyžaduje z důvodu vyšší právní jistoty vůči třetím osobám. Předepsaná písemná forma je i pro smlouvy uzavírané kolektivními správci, licenční smlouvy hromadné a kolektivní, v případě vytváření souborných děl, též i smlouva v oblasti audiovizuálních děl. V případě, že by ze smlouvy vycházelo oprávnění nabyvatelem licence k poskytování licence třetím osobám, je nutné mít písemný souhlas autora díla.¹²⁵

---

¹²⁴ SOBĚSLAVSKÝ, R. Autorský zákon: omezení licence. In: *Reseller Magazine* [online]. Praha, 2009 - 2013 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: <http://1url.cz/sijO>

¹²⁵ POPELKOVÁ, V. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 2. díl, sešit 1. Olomouc: Elso Group, 2007, s. 15. [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://1url.cz/wjZ>

„K uzavření formy písemnou formou není třeba, aby smluvní projevy obou účastníků byly na téže listině; stačí, dojde-li k písemnému návrhu a k jeho písemnému přijetí. Není tedy vždy nutné sepisovat zvláštní písemnou smlouvu, každá smlouva o šíření díla může být uzavřena i ve formě korespondence (např. nakladatelská smlouva může být uzavřena dopisem obsahujícím návrh smlouvy a potvrzujícím dopisem druhého účastníka).“¹²⁶

U výše zmíněných výjimek, kdy je nutné uzavřít smlouvu v písemné formě, má nesplnění předepsané formy za následek absolutní neplatnost smlouvy. Relativní neplatností bude postižena taková smlouva, pro niž dohoda účastníků vyžaduje písemnou formu a přitom v písemné formě nebude uzavřena.

3.5 Vznik smluvních vztahů licenčních

Smluvní vztah licenční vzniká uzavřením smlouvy. Jelikož autorský zákon neobsahuje žádná ustanovení, jež by se týkala uzavírání smluv, musí se vycházet z obecného ustanovení občanského zákoníku.

U vzniku smluvních vztahů záleží především na tom, zda je předepsaná určitá forma. Smluvní vztahy tak mohou vzniknout pouhým konkludentním jednáním, tj. takovým jednáním, z kterého lze vyvodit závěr, že jím účastník učinil souhlas. Nebo lze smlouvu uzavřít ústně a nakonec písemně vždy tam, kde zákon tuto formu výslovně vyžaduje. V případě, že by písemná forma smlouvy nebyla dodržena, byla by smlouva postoupena sankci neplatnosti.

Podle občanského zákona může být právo na uzavření smlouvy založeno i smlouvou o smlouvě budoucí. Aby však závazky vyplývající ze smlouvy o smlouvě budoucí byly platné, musí být uzavřené v písemné formě, pokud je písemná forma nutná i pro uzavření následné smlouvy.

Stane-li se předmět autorského práva předmětem dědického vypořádání, je podle zákona k uzavření autorskoprávní smlouvy třeba i souhlasu státního notáře.

Jako každá smlouva se i uzavření licenčních smluv skládá ze dvou vzájemných právních úkonů: oferty a akceptace. Smlouva pak vznikne okamžikem přijetí návrhu smlouvy, tedy ve chvíli, kdy projev jednoho účastníka dojde k druhému účastníku. Do té doby lze od projevu ustoupit či ho změnit,

---

¹²⁶ KNAP, K. *Smluvní vztahy v autorském právu*. 1. vyd. Praha: ORBIS, 1967, s. 187-188.

okamžikem přijetí však tuto možnost již nemá a je svým projevem vůči druhému účastníku vázán.¹²⁷

3.6 Zánik licence

Pro zánik autorskoprávních vztahů platí zvláštní pravidla a zároveň je nutno vycházet i z obecných ustanovení § 559 a násl. občanského zákoníku a popřípadě i § 324 obchodního zákoníku. Obecná ustanovení však nelze použít pro výpověď licenční smlouvy (více viz kapitola 3.6.3 *Výpověď*).

Autorský zákon se k zániku licence vyjadřuje v § 55 takto: „*Smrtí fyzické osoby nebo zánikem právnické osoby, které byla udělena licence, přechází práva a povinnosti z licenční smlouvy na jejího právního nástupce. Licenční smlouva může takový přechod práv a povinností na právního nástupce vyloučit.*“¹²⁸ Dřívější znění autorského zákona rozdělovalo § 55 na dva odstavce, neboť rozlišovalo mezi právnickou a fyzickou osobou a každému přiznávalo jiné právní následky. Až novelizací z roku 2006 se upustilo od odst. 2 a sjednotily se právní následky pro obě osoby.

Licence tedy zaniká smrtí nebo zánikem právnické osoby, jíž byla udělena licence, v případě, je-li vyloučen přechod práv a povinností z licenční smlouvy na jejího právního nástupce.¹²⁹ U smrti fyzické osoby se práva a povinnosti z licenční smlouvy vyplývající stávají součástí zůstavitelovy pozůstalosti a tudíž i předmětem dědictví, pokud to licenční smlouva výslovně nezakazuje. Zatímco zánikem právnické osoby bez likvidace přechází licence na právního nástupce. Pokud ale rušená právnická osoba nemá svého právního nástupce, stává se licence předmětem likvidačního zůstatku, přičemž nesmí být porušeno ustanovení § 48 odst. 2 o postoupení oprávnění třetí osobě. Však i tento přechod práv a povinností může licenční smlouva naprosto vyloučit.

Ustanovení § 55 autorského zákona se týká pouze smrti či zániku nabyvatele licence, nikoli autora. Smrt autora upravuje obecné ustanovení § 579 občanského zákoníku, podle nějž licenční smlouva nezaniká, nebylo-li plnění

---

¹²⁷ KNAP, K. *Smluvní vztahy v autorském právu*. 1. vyd. Praha: ORBIS, 1967, s. 189 – 191.

¹²⁸ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 55 – Zánik licence.

¹²⁹ POPELKOVÁ, V. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 2. díl, sešit 1. Olomouc: Elso Group, 2007 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://1url.cz/wjz>

omezeno na osobu poskytovatele licence – předmětem takové smlouvy by mohlo být dílo dosud nevytvořené.¹³⁰

Zánik licence může nastat již zmíněnou výpovědí, ale také jako důsledek neplatnosti licenční smlouvy. A jelikož se autor ve vztahu k nabyvateli licence stává slabší smluvní stranou, poskytuje autorský zákon ochranu pro autora v podobě odstoupení od smlouvy buďto pro nečinnost nabyvatele nebo pro změnu přesvědčení autora.

3.6.1 Odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele

Nečinnost nabyvatele je jeden ze dvou zvláštních důvodů zákonem přiznávaných pro odstoupení od smlouvy, tím druhým je ‚změna přesvědčení autora‘. Dikce § 53 autorského zákona tak omezuje a může postihnout nabyvatele licence, jakmile se autor ocitne v roli ‚hospodářsky slabší strany‘. Toto ustanovení se však dotýká pouze licenčních smluv uzavřených výhradně, a to proto, že v případě nevýhradní licenční smlouvy autor smí uzavřít jakékoli množství dalších licenčních smluv a případná újma z jedné nenaplněné smlouvy je zcela zanedbatelná, a proto ji netřeba nadměru řešit zákonem – případné sankce jsou pak ponechány na vůli smluvních stran.

Mým cílem při vydávání knih jakožto autora literárních děl je, abych se dostal do širokého povědomí veřejnosti, stal se známým, a také proto poskytuji nakladateli licenci, u níž očekávám, že bude nabyvatelem maximálně využívaná. Pokud však nabyvatel poskytnutou licenci dostatečně či vůbec nevyužívá, chová se v rozporu se zájmy autora. Z tohoto důvodu je autor oprávněn od smlouvy odstoupit, ale ne za jakýchkoli okolností. Odstoupení je možné jen v případě, pokud nevyužívání licence nebo nedostatečné využívání přináší autorovi citelnou ekonomickou újmu. Ovšem pokud si za takovou situaci může autor sám anebo s nabyvatelem licence nespolupracuje při propagaci díla, není autor k odstoupení od smlouvy oprávněn.¹³¹

Ustanovení § 53 odst. 2 autorského zákoníku upozorňuje na velmi důležitou podmínku, aby k případnému odstoupení od smlouvy mohlo dojít. Autor může od smlouvy odstoupit až poté, kdy zaslal nabyvateli výzvu, aby jím

---

¹³⁰ TŮMA, P. *Licenční vztahy v autorském právu*. 2006. Dostupné z: <http://1url.cz/midh>. Disertační práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity. Vedoucí práce Ivo Telec, s. 90.

¹³¹ SOBĚSLAVSKÝ, R. Autorské právo: odstoupení od smlouvy pro nečinnost. In: *Reseller Magazine* [online]. Praha, 2009 - 2013 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: <http://1url.cz/VijS>

poskytnutou licenci začal využívat ihned po doručení jemu adresované výzvy, přičemž autor k takové nápravě musí nabyvateli licence poskytnout přiměřenou lhůtu, a zároveň výzva musí obsahovat upozornění, že marným uplynutím lhůty si autor zakládá možnost na odstoupení. Takové výzvy však není potřeba, pokud nabyvatel výslovně sdělí, že poskytnutou licenci využívat nebude, anebo v případě, kdy využití oprávnění nabyvatelem není možné.¹³² Pro výzvu je příhodné použít písemnou formu, neboť při nastalém soudním sporu by výzva učiněna ústně či konkludentně neměla prakticky žádnou váhu při dokazování tvrzených skutečností.

Jelikož institut odstupování od smlouvy z důvodu nečinnosti nabyvatele byl mnohdy zneužíván, upravil zákon v tomto směru i omezení autora, po jaké době od poskytnutí licence lze od smlouvy odstoupit, popřípadě dříve nabyvatele licence vyzvat. Podle zákona je autor oprávněn od smlouvy odstoupit až po uplynutí dvouleté lhůty, není-li ve smlouvě mezi autorem a nabyvatelem upraveno jinak (lhůtu si mohou zkrátit nebo prodloužit). Dvouletá lhůta počíná běžet dnem poskytnutí licence anebo odevzdáním díla, je-li licence poskytnuta předem. U příspěvků do periodického tisku s denní periodicitou trvá tato ochranná lhůta tři měsíce a u ostatního periodického tisku jeden rok. Stejná ustanovení se dotýkají i možnosti vyzývání nabyvatele, aby oprávnění nabyté licenci začal využívat.¹³³ To mi ale přijde přísné, neboť v případě, že by nabyvatel licenci nevyužíval, měl by autor mít možnost situaci změnit, ač bez ustanovení přiměřené lhůty, neboť po marném uplynutí lhůty z takové výzvy předpokládané účinky nenastanou.

Konečně může autor po uplynutí ochranné lhůty, odesláním písemné výzvy a marném uplynutí přiměřené lhůty pro využívání licence od smlouvy odstoupit z důvodu nečinnosti nabyvatele. Smlouva se ruší, jak velmi striktně autorský zákon stanoví v § 53 odst. 4, dnem doručení odstoupení od smlouvy nabyvateli.¹³⁴

Odstoupení od smlouvy však nemusí vždy nést pozitivní následky. Zákon totiž autoru přiznává povinnost náhrady škody nabyvateli, jež by vznikla odstoupením od smlouvy, pokud k tomu existují důvody hodné zvláštního zřetele.

---

¹³² Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 53 odst. 2 – Odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele

¹³³ POPELKOVÁ, V. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 2. díl, sešit 1. Olomouc: Elso Group, 2007 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://1url.cz/wjZ>

¹³⁴ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 53 odst. 4 – Odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele.

Samozřejmě je nutné také přihlédnout k důvodům, pro něž nabyvatel licenci dostatečně nevyužil. „V případě sporu o náhradu škody tak opět přicházejí ke slovu soudci a znalci, kteří pomohou při jeho řešení, obecně vzato však mohou být dostatečným důvodem například příčiny mající svůj původ v tzv. vyšší moci (přírodní katastrofy, nehody, stávky apod.), koneckonců také prostá ekonomická úvaha nabyvatele, který v očekávání vyšších výnosů posune datum vydání knihy třeba na předvánoční trh, čehož ovšem briskně využije vychytralý autor uvědomující si, že pozdější datum již leží za hranicí „ochranné“ lhůty nabyvatele licence.“¹³⁵

I následující odstavec v § 53 autorského zákona je pro autora zcela nepříznivý, neboť mu přikazuje nabyvateli vrátit vyplacenou odměnu, byla-li mu vyplacena, a pokud bylo od smlouvy odstoupeno z důvodu nevyužití licence. V případě, kdy nabyvatel užil licenci jen částečně, vrátí mu autor odměnu v takové výši, která odpovídá nevyužití části licence. Zákonodárce tímto ustanovením chrání samotného nabyvatele od nepříznivého jednání autora, který si bude muset nejdříve promyslet, zda se mu odstoupení od smlouvy ekonomicky vyplatí. Však pokud bylo mezi autorem a nabyvatelem licence ve smlouvě ujednáno, že nabyvatel musí poskytnutou licenci využít a tuto povinnost nedodrží, je autor oprávněn od smlouvy odstoupit, však nárok autora na odměnu nezaniká. Byla-li výše odměny smluvně dohodnuta v závislosti na výnosech z užití díla, a autor od smlouvy odstoupil pro nečinnost nabyvatele, náleží autoru díla odměna v takové výši, jaké by dosahovala, kdyby nabyvatel licenci dostatečně využil.¹³⁶ Z praxe však mohu uvést, že nakladatelé povětšinou využívají právních klíčků a do smluv sepisují, že je nabyvatel oprávněn nikoli povinen licenci užít, aby tak předešli případným sporům vyplývajícím z nevyužití licence, a z pravidla také často prodlužují lhůty, pro kterou není autor oprávněn odstoupit.

3.6.2 Odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora

Pokud autor nabude subjektivního přesvědčení, že dílo, které vytvořil, se již nepodobá jeho smýšlení a nabude-li dojmu, že zveřejněním takového díla by mu mohlo přivodit újmu (může být i osobního rázu, cti např. v podobě

---

¹³⁵ SOBĚSLAVSKÝ, R. Autorské právo: odstoupení od smlouvy pro nečinnost. In: *Reseller Magazine* [online]. Praha, 2009 - 2013 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: <http://1url.cz/VijS>

¹³⁶ SOBĚSLAVSKÝ, R. Autorské právo: odstoupení od smlouvy pro nečinnost. In: *Reseller Magazine* [online]. Praha, 2009 - 2013 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: <http://1url.cz/VijS>

negativního vnímání jeho osoby veřejností), neb „by byly značně nepříznivě dotčeny jeho oprávněné osobní zájmy“¹³⁷, může od smlouvy, podle níž mělo být dílo zveřejněno, odstoupit pro změnu svého přesvědčení. Autor však nemůže odstoupit jen proto, že se mu to zrovna hodí – pro tento případ autorský zákon v § 54 stanoví tři podmínky, které musí být splněny kumulativně, aby měl autor právo k odstoupení. První podmínkou je, že se musí jednat o dosud nezveřejněné dílo. Tím je myšleno, že nesmí být publikováno v žádné možné podobě, kupříkladu jedna kapitola z knihy zastávající funkci propagace díla, či jen jedna píseň ve formátu mp3 dostupná na internetu. Pokud ale došlo k propagaci díla, či byl zahájen jeho prodej, jedná se o dílo již veřejnosti dostupné a autorovi tak zaniká možnost od smlouvy odstoupit. Naopak odstoupil-li autor ještě před jakýmkoli zveřejněním díla i v případě, kdy nabyvatel licence měl plný sklad rozmnoženin k prodeji, smí autor od smlouvy odstoupit, musí přitom ale počítat s tím, že tak nabyvateli vznikne škoda, jíž je autor povinen nahradit. Tím se dostávám k druhé podmínce stanovené zákonem, jíž je náhrada škody vzniklá důsledkem z odstoupení od smlouvy. To ale neznamená, že, je-li dílo zveřejněné, postačí uhradit škodu v plné výši a tím vznikne právní nárok autora na odstoupení od smlouvy. Třetí podmínkou je (na rozdíl od odstoupení pro nečinnost nabyvatele, kde se to pouze doporučuje) písemná forma odstoupení, neboť smlouva se ruší dnem, kdy nabyvateli dojde písemné odstoupení od smlouvy a přitom jsou splněné všechny tři podmínky výše uvedené.¹³⁸

Zákonodárci však pamatovali na ochranu nabyvatele licence před případnými snahami autorů, kteří si myslí, že jakmile se jim naskytne možnost uzavřít s jiným nakladatelem či vydavatelem jinou licenční smlouvu pro ně s mnohem příznivějšími podmínkami a chtěli by na vydání svého díla vydělat více, že postačí využít možnosti ‚změny svého přesvědčení‘ a tím z toho vyvážnou. Tento omyl však vyvrací zákon ustanovením, že pokud autor od smlouvy odstoupí z důvodu, že jeho dílo není hodné ke zveřejnění a poté své dílo upraví k dokonalosti a bude ho chtít opět vydat, musí licenci přednostně nabídnout stejnému nabyvateli, s nímž smlouvu ukončil odstoupením, a to

---

¹³⁷ Zákon 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 54 odst. 1 – Odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora.

¹³⁸ SOBĚSLAVSKÝ, R. Autorské právo: odstoupení od smlouvy autorem. *Reseller Magazine* [online]. Praha, 2009 - 2013 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://1url.cz/dihZ>

za stejných či alespoň srovnatelných podmínek s podmínkami sjednané v původní smlouvě.¹³⁹

3.6.3 Výpověď

Autorský zákon neobsahuje žádná zvláštní ustanovení o výpovědi licenční smlouvy, proto je nasnadě přistoupit k obecné úpravě, již nalezneme v občanském zákoníku. Podle občanského zákoníku výpověď slouží k ukončování smluvního vztahu uzavřeného na dobu neurčitou. Smlouva uzavřená na dobu určitou lze vypovědět pouze v případě, je-li tak ve smlouvě mezi stranami upraveno. Výpověď je jednostranný právní úkon, jenž musí být doručen druhé straně v písemné podobě a souhlasu druhé strany není potřeba. U výpovědi platí, že se jedná o vůli jedné smluvní strany zrušit smluvní vztah, který je ukončen po uplynutí výpovědní lhůty.¹⁴⁰

Podle Iva Telce však není možné obecná ustanovení o výpovědi smluv uplatnit, přitom dohodu o výpovědi lze vzájemně mezi stranami ve smlouvě upravit. „*Tou lze postihnout jak právo jednostranné výpovědi, tak i jednotlivé výpovědní důvody a lhůty. V případě licenčních smluv podle autorského zákona se vždy jedná o smlouvy na dobu určitou. Vyplývá to z toho, že doba trvání příslušných majetkových práv je zákonem vždy omezena na dobu určitou. Po jejím uplynutí se nehmotný statek stává z hlediska příslušného práva volným. Spadá do volného právního režimu (domaine public libre et gratuit). Na tom nic nemění, že taková doba určitá je například za života autora určitelná jen odhadem doby jeho života a 70 let po smrti.*“¹⁴¹

3.6.4 Neplatnost licenčních smluv

Pokud nebyly splněny všechny náležitosti ke vzniku platné licenční smlouvy, je smlouva neplatná. Náležitosti smluv jsou popsány v kapitole 3.3 *Obsahové náležitosti smlouvy*.

Záleží přitom také na rozsahu neplatnosti. „*Problém vzniká tehdy, jestliže se důvod neplatnosti nevztahuje na celou smlouvu, nýbrž jen na určitou její část*

---

¹³⁹ POPELKOVÁ, V. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 2. díl, sešit 1. Olomouc: Elso Group, 2007 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://1url.cz/wjZ>

¹⁴⁰ DOLEČEK, M. Smlouvy: pokračování dokumentu. In: *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha: CzechTrade, 14. 6. 2010 [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: <http://1url.cz/Pij7>

¹⁴¹ TELEC, I. Licenční smlouva podle českého autorského zákona. *Průmyslové vlastnictví*. 2001, č. 11/12, s. 230.

(např. na doložku vylučující právo autora na autorskou korekturu, na protizákonnou výhradu odstoupení od smlouvy apod.). V těchto případech je vždy třeba řešit otázku, zda je neplatnou jen tato část smlouvy, či smlouva celá.¹⁴²

Jelikož ale ani neplatnost smluv autorský zákon nijak neupravuje, musí se vycházet z obecné úpravy občanského zákoníku, který v § 41 stanoví, že pokud se důvod neplatnosti vztahuje pouze na část právního úkonu, je neplatná jen tato část. Ovšem pokud z povahy právního úkonu, z jeho obsahu či z okolností, za nichž k neplatnosti došlo, nevyplývá, že se ta část nedá oddělit od ostatního obsahu. Proto se i u licenčních smluv musí zkoumat, zda jde u neplatné doložky o část oddělitelnou či nikoli. Oddělitelností se nemyslí, zda se dá smlouva technicky rozložit na několik dílčích částí, nýbrž zda lze z hlediska pojmu, smyslu a účelu smlouvy k jednotlivým částem nepřihlížet či podmiňují i zbylý obsah smlouvy.¹⁴³

Podle mého názoru především záleží na způsobu uzavírání smluv mezi oběma stranami. Pokud by licenční smlouva obsahovala i jiná nepovinná ustanovení upravující vztah obou stran čistě z jejich vůle a takové smluvní dodatky by působily neplatně, byla by neplatná jen tato část. Např. smluvní dodatek o výpovědi ze smlouvy není zákonnou náležitostí smlouvy, záleží na dohodě mezi stranami, a pokud by ustanovení o výpovědi zavdávalo vjem neplatnosti, byla by licenční smlouva neplatná pouze v části o výpovědi. Zatímco pokud by byla smlouva sestavena jen z povinných obsahových náležitostí jako např. doložky určující vznik, rozsah a trvání licence, popřípadě povinnost k užívání díla, byla by v případě neplatnosti, byť jen v jedné části, neplatná celá smlouva.

3.6.4.1 Důsledky neplatnosti licenčních smluv

„Následkem neplatnosti smlouvy je, že autorskoprávní vztah vůbec nevznikne. Jde tedy o neplatnost absolutní.“¹⁴⁴

Pokud důsledkem neplatnosti licenční smlouva vůbec nevznikne, řídí se vztahy mezi autorem a nabyvatelem neplatné licence přímo zákonem. Však i v neplatnosti existují výjimky, jež nezakazují užívání díla nabyvatelem, např.

---

¹⁴² KNAP, K. *Smluvní vztahy v autorském právu*. 1. vyd. Praha: ORBIS, 1967, s. 192.

¹⁴³ Zákon č. 40/1964 Sb. Občanský zákoník, § 41 – Právní úkony.

¹⁴⁴ KNAP, K. *Smluvní vztahy v autorském právu*. 1. vyd. Praha: ORBIS, 1967, s. 195.

pokud uplynula doba trvání majetkových práv a dílo se stalo volným dílem anebo v případě užívání díla v zákonem stanoveném rozsahu. Jelikož by ale dílo prakticky nemělo vzniknout, veškeré veřejné a zákonné licence by také byly zásahem do autorských práv autora díla a představoval by titul delikt ní odpovědnosti. Proto je u neplatných licenčních smluv důležité vzájemné vypořádání nároků. „Každý z účastníků je povinen vrátit druhému vše, co podle ní dostal. Pokud tedy byla na základě takové smlouvy autorovi vyplacena autorská odměna nebo její část, je autor již podle ustanovení zákona vždy povinen vyplacenou částku v plném rozsahu vrátit. Opačné smluvní ujednání by bylo třeba považovat za neplatné.“¹⁴⁵

Samozřejmě nabyvateli licence tak zaniká možnost právo užít a dílo vrátit autoru, jelikož podle zákona musí být vydáno vše, co bylo neoprávněně získáno a pokud prospěch vycházel především ve výkonech, musí být poskytnuta peněžité náhrada. Odevzdání hmotného (dost často i elektronického) substrátu díla do rukou autora jistě není hlavním předmětem plněním, hlavním předmětem plnění je zde právo dílo užít. Dost často se totiž stává, že ač byla smlouva neplatná, byla plněna, jako by platnou smlouvou byla. V takovém případě je pak nabyvatel licence povinen uhradit přiměřenou peněžitou náhradu, jež je hodnota užití díla vyjádřena autorskou odměnou. Tedy autor v případě neplatné smlouvy nemá žádné právo požadovat autorskou odměnu, ale pokud nabyvatel s dílem i nadále nakládal, jako by snad smlouva nebyla neplatná, vzniká autoru zde nárok na náhradu škody v téže výši jako případná autorská odměna. Pokud však byla autoru vyplacena autorská odměna, nabyvatel již nemá právo domáhat se vrácení vyplacené částky, pokud právo na užití díla podle licenční smlouvy využil. Autor však nemůže požadovat náhradu škody, neboť částku v té výši má již vyplacenou v podobě autorské odměny, na níž neměl právní nárok.¹⁴⁶

3.7 Obchodování s licenci

Autorský zákon umožňuje obchodování s poskytnutým licenčním oprávněním. Licence je jak předmětem soukromoprávních vztahů, tak i majetkovým právem, u něhož je proto možné licenci také poskytnout jako

---

¹⁴⁵ KNAP, K. *Smluvní vztahy v autorském právu*. 1. vyd. Praha: ORBIS, 1967, s. 196.

¹⁴⁶ KNAP, K. *Smluvní vztahy v autorském právu*. 1. vyd. Praha: ORBIS, 1967, s. 197.

předmět do zástavy. K tomu je ale důležité mít ve smlouvě ujednanou možnost postoupení licence při uspokojení věřitele ze zástavy jejím zpeněžením.¹⁴⁷

Nakládání s poskytnutou licencí lze pouze za předpokladu, že je k tomu autorem díla dán souhlas, a na základě shodného projevu vůle autora. Nabyvatel tedy nesmí postupovat proti vůli autora díla. Odvozený nabyvatel licence je tak omezen při nakládání právem dílo užít. Mohlo by se zdát, že je tímto omezena eventualita autorskoprávních obchodů a že se brání rozvoji tržních vztahů, ale cílem této úpravy je především ochrana autora díla, neboť autor má právo na určení, komu licenci poskytne. Účelem této úpravy je také právní jistota autora v tom, že třetí osobou nebudou porušena ani ohrožena jeho autorská práva ani osobní oprávněné zájmy, k čemuž by mohlo dojít v případě, když by autor nebyl přesvědčen o dokonalosti svého díla a tudíž nechtěl licenci poskytnout.¹⁴⁸

Autorský zákon umožňuje pouze dvě dispozice s licenční smlouvou, a to poskytnutí podlicence a postoupení licence.

3.7.1 Podlicence

Autorský zákon se o podlicenci (neboli také sublicenci) zmiňuje v § 57 velmi stroze větou, že pro podlicenční smlouvu platí ustanovení o smlouvě licenční obdobně. Podlicenční právní vztah je tedy podtypem obecné autorskoprávní licenční smlouvy, pro niž platí stejná ustanovení jako pro smlouvu licenční.

Podlicence spočívá v tom, že primární nabyvatel licence poskytne licenci třetí osobě a dává mu tak možnost užívat autorské dílo v rozsahu licence poskytnuté autorem. Tímto mezi nabyvatelem licence a třetí osobou vzniká právní vztah licencionář – sublicencionář neboli podlicenční nabyvatel. Ovšem nabyvatel licence nemůže na sublicencionáře převést více práv, než kolik sám získal nabytím licence, neboť platí zásada, že nikdo nemůže na nikoho převést více práv, než sám má.¹⁴⁹ Nejedná se zde o transitivní převod licenčního oprávnění, neboť subjektivní právo autora a poskytnutá licence nabyvateli se zachovává. Smluvní strany se nemění, pouze do vztahu mezi poskytovatelem a nabyvatelem vstupuje

---

¹⁴⁷ TŮMA, P. *Licenční vztahy v autorském právu*. 2006, s. 66. Dostupné z: <http://1url.cz/midh>.

¹⁴⁸ TELEČ, I. *Přehled práva duševního vlastnictví 1: Lidskoprávní základy: Licenční smlouva*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2002, s. 147.

¹⁴⁹ ŠALOMOUN, M. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 30.

třetí osoba, které nabyvatel propůjčuje právo k užívání díla, přitom sám dílo nadále též užívá.

Souhlas k poskytnutí podlicence může být již upraven ve smlouvě mezi autorem a nabyvatelem. Pokud tak však upraveno není, potřebuje nabyvatel k podlicenci písemný souhlas od autora či jiného majitele nebo vykonavatele autorských práv, pokud by autor již nežil. Neudělil-li autor k podlicenci souhlas, stává se poskytnutá podlicence absolutně neplatným právním úkonem, neboť podle § 39 občanského zákoníku odporuje zákonu nebo se ho pokouší obcházet. Jelikož poskytnutím podlicence jde o nové užití díla jiným nabyvatelem, je zde nutnost úplnosti smlouvy, tedy aby obsahovala všechny obligatorní a jiné obsahové náležitosti. Byl-li podán souhlas a jeho přijetí již v licenční smlouvě, může to mít vliv i na autorskou odměnu, jelikož při uzavírání zvláštní podlicenční smlouvy musí být ujednána i autorská odměna.¹⁵⁰

Poskytnout podlicenci není právem jen nabyvatele licence. Poněvadž autorský zákon ani žádný jiný neopravuje možnosti poskytování podlicencí, je i autor oprávněn v zájmu svého přesvědčení jednostranným úkonem podlicenci poskytnout. K takovému rozhodnutí autor díla nepotřebuje svolení nabyvatele licence, není-li mezi nimi ujednána výhradní licenční vztah a je-li to autorova svobodná vůle.¹⁵¹

U poskytování podlicenčních smluv může docházet k řetězení podlicencí neboli poskytování podlicence podlicenčním nabyvatelem ve prospěch několika různých třetích osob, tedy vytváření podpodlicencí. Ovšem za podmínky, že autor díla souhlasí s následnými podlicencemi. U podpodlicence však již nestačí pouhý souhlas autora, ale také souhlas všech předchozích nabyvatelů licence.¹⁵²

3.7.2 Postoupení licence

Vedle poskytnutí podlicence existuje podle právní úpravy postoupení licence, které autorský zákon nabízí v ustanovení § 48 odst. 2. Rozdíl mezi poskytnutím podlicence a postoupením licence spočívá v tom, že při poskytování podlicence nedochází ke změně smluvních stran licenční smlouvy,

---

¹⁵⁰ TŮMA, P. *Licenční vztahy v autorském právu*. 2006, s. 69. Dostupné z: <http://1url.cz/midh>.

¹⁵¹ TELEČEK, I. *Přehled práva duševního vlastnictví 1: Lidskoprávní základy: Licenční smlouva*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2002, s. 149.

¹⁵² TŮMA, P. *Licenční vztahy v autorském právu*. 2006, s. 70. Dostupné z: <http://1url.cz/midh>.

zatímco postoupením licence se mění osoba nabyvatele a dochází k postoupení všech práv a povinností ze smlouvy.¹⁵³

Postupováním licence vzniká vztah mezi autorem a třetí osobou, přičemž vztah mezi autorem a nabyvatelem zaniká. Vztah mezi nabyvatelem licence a třetí osobou, jíž licenci předává, je vztahem postupitele k postupníku. K postoupení licence dochází na základě smlouvy mezi těmito dvěma subjekty, a ač autorský zákon takový smluvní vztah nezná, předpokládá se písemná forma smlouvy. Postupování licence má spíše hospodářský význam u těch uměleckých děl, jež se dají běžně využívat v reklamě nebo jsou obsahem jiného duševního vlastnictví, např. ochranné známky či průmyslové vzory. U jiných licenčních smluv a smluv nakladatelských to moc běžné není.¹⁵⁴

K postoupení licence je též nutný souhlas autora, bez něhož by byla postoupená licence absolutně neplatná podle § 39 občanského zákoníku. Součástí postoupené licence je autor a postoupený nabyvatel, s nímž se musí sepsat smlouva se všemi povinnými obsahovými náležitostmi včetně ustanovení o odměně pro autora. Úprava u poskytnutí souhlasu a odměny se zde nijak neliší od poskytnutí podlicence. Autor svůj souhlas může omezit jak na okruh osob, kterým je možné licenci postoupit nebo časového omezení apod., tak i práva a povinnosti, jež ze smlouvy vyplývají. Postoupení licence tak může být jak úplné, tedy že se postoupí celá licence, anebo částečné postoupení licence v rozsahu omezeném souhlasem autora.¹⁵⁵

Postoupením licence na sebe postupník přebírá povinnost k jejímu využití, nebylo-li to při udělování licence smluvně vyloučeno, jak vychází z § 46 odst. 3 autorského zákona.¹⁵⁶

---

¹⁵³ SMEJKAL, V. Autorský zákon: Z pohledu informačních technologií. *Právní rádce*. Praha: Economia a.s., 2000, č. 10, s. 25.

¹⁵⁴ TELEČ, I. *Přehled práva duševního vlastnictví 1: Lidskoprávní základy: Licenční smlouva*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2002, s. 148.

¹⁵⁵ TELEČ, I. *Přehled práva duševního vlastnictví 1: Lidskoprávní základy: Licenční smlouva*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2002, s. 148.

¹⁵⁶ TELEČ, I. *Přehled práva duševního vlastnictví 1: Lidskoprávní základy: Licenční smlouva*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2002, s. 148.

4 Aplikace zákonných norem v praxi

„Aplikace právních norem je myšlenkový proces, který každý praktický právník opakuje několikrát za den. Přesto však, že jde o věc tak běžnou, není jednotného názoru o tom, co je aplikace a jakých metod jest při aplikaci používati.“¹⁵⁷

Obecně se aplikací práva rozumí použití práva v životě fyzických či právnických osob při konkrétních a individualizovaných společenských vztazích. Jde tedy o uplatnění právních norem na konkrétní případ lidského chování ve společnosti a realizaci práva ze strany příslušných orgánů.¹⁵⁸

I přestože je aplikace práva velmi složitý myšlenkový proces, kdy záleží na správném logickém uvažování, a jelikož jsem sám několik licenčních smluv se třemi různými nakladateli uzavřel, pokusím se zanalyzovat alespoň dvě konkrétní smlouvy z praxe a porovnat, jak dalece se od zákonných norem odchylují či nikoli.

4.1 Srovnání zákonných norem a konkrétního případu

V kapitole 3.3.6 *Rozmnoženina pro autora* jsem se již zmínil o několika nakladatelstvích, s nimiž jsem měl tu čest uzavřít nějakou licenční smlouvu. Výhodu spatřuji v tom, že mohu porovnávat více licenčních smluv, neboť každé nakladatelství sestavuje smlouvy jinak, podle svých možností a přesvědčení, co je jak pro ně tak pro autora nejlepší, aby se uchovaly zájmy obou stran.

Kdybych měl všechny licenční smlouvy od jednoho nakladatele, nebylo by co porovnávat. A v případě, že bych měl všechny licenční smlouvy uzavřené s nakladatelstvím Alisa, obávám se, že bych neměl ani žádný příklad k aplikaci zákonných norem, neboť s nakladatelstvím Alisa mám uzavřený podtyp licenční smlouvy a to smlouvu nakladatelskou (§ 56 autorského zákona, více viz kapitola 3.1.1 *Nakladatelská smlouva*), jež obsahuje všechny obligatorní a fakultativní náležitosti, a jak už jsem jednou zmínil, nakladatelství Alisa je jediný nabyvatel, který mi mimo jiné přiznává právo na rozmnoženinu podle § 52 autorského

---

¹⁵⁷ POŠVÁŘ, J. *Studie o metodách právní praxe: O aplikaci právních norem*. Právnická jednota. Praha, 17. 3. 1938.

¹⁵⁸ GERLOCH, A. *Teorie práva*. 2. vyd. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2001, s. 179.

zákona. Jediný problém pro mě spatřuji v tom, že ve smlouvě není ujednáno, zda se jedná o licenční smlouvu výhradní nebo nevýhradní. Jelikož je smlouva pojmenovaná jako smlouva nakladatelská, vychází z toho při aplikaci § 56 autorského zákona, že se jedná o smlouvu výhradní. Z toho vyplývá, že k vydání básnické sbírky, na níž v současné době pracuji, nesmím použít básně, jež jsou předmětem licence, kterou jsem poskytl nakladatelství Alisa, neboť básnickou sbírku budu vydávat u nakladatele Nová Forma. Pokud se však tato smlouva řídí obecným ustanovením § 47 autorského zákona o licenčních smlouvách, který tvrdí opak, mohl bych poskytnout třetí osobě licenci ke stejným dílům, ač v jiném dílu souborném. Tady však už je potřeba si s nakladatelstvím Alisa ujasnit podmínky výhradnosti smluvně. Samotná smlouva v posledním odstavci uvádí, že dodatky či změny této smlouvy jsou platné pouze tehdy, jsou-li sjednány písemně, čímž upřesňuje formální náležitost smlouvy.

Z důvodu, že Alisa svými smlouvami zákonu nijak neodporuje a je v souladu s nimi (ve smlouvě chybí jen ustanovení, podle jakého paragrafu a jakého zákona je smlouva uzavřena, lze ale z povahy smlouvy předpokládat, že se jedná o § 56 autorského zákona a v případech tímto zákonem neupravených se řídí obecnou úpravou občanského zákoníku), zaměřím se na druhé dva typy licenčních smluv.

4.1.1 Nabyvatelem Nová Forma s.r.o.

S nakladatelstvím Nová Forma s.r.o. jsem uzavřel *Smlouvu o vytvoření díla a poskytnutí licence* podle § 631 a násl. občanského zákoníku a podle § 46 a násl. autorského zákona.¹⁵⁹

Smluvní strany jsou označeny více než dostatečně, a protože se smlouva sestává z kombinací dvou naprosto rozdílných smluv a každá se řídí jiným ustanovením jiného zákona, má to za následek zdvojení funkcí smluvních stran: nejenže smluvní strana ve smlouvě označována jako „Autor“ je poskytovatelem licence ve smyslu autorského zákona, ale také mu přísluší postavení objednatele podle ustanovení § 631 občanského zákoníku; smluvní strana označována jako „Agentura“ má roli jak nabyvatele licence, tak zhotovitele díla, čímž se zavazuje k vytvoření hmotné podoby díla toho předmětu licence, jež autor podle smlouvy poskytl v nehmotné elektronické podobě.

---

¹⁵⁹ Viz Příloha A: Smlouva o vytvoření díla a poskytnutí licence – kopie smlouvy.

4.1.1.1 Úvodní ustanovení

V kapitole 3.3.1 *Obligatorií obsahové náležitosti* jsem uvedl, jaké náležitosti ve smlouvě nesmějí chybět. Ač se v tomto právní teoretici rozcházejí, zákon mluví o způsobu a rozsahu užití licence poskytnuté majitelem autorských práv k dílu a o odměně za poskytnutou licenci. Podle mého názoru je podstatnou náležitostí i určení díla, aby bylo zřejmé, co je předmětem licence – stejného názoru je i jak právní teoretik Pavel Tůma, tak i Roman Horák, jednatel společnosti Nová Forma s.r.o..

V úvodním ustanovení smlouvy jsou totiž ve čtyřech bodech uvedeny všechny čtyři obligatorní náležitosti, které (až na určení díla) jsou v následujících člancích blíže určeny. Dílo je určeno druhem, názvem a rozsahem hned v odst. 1, kde autor ke všemu stvrzuje, že se jedná o originální dílo, které sám vytvořil.

4.1.1.2 Licence

V čl. 2 odst. 1 je blíže určeno, o jakou licenci se jedná. Jelikož je smlouva uzavřena ve smyslu obecného ustanovení o licenci, nemuselo by být ve smlouvě uvedeno, zda se jedná o smlouvu výhradní či nevýhradní, jelikož podle § 47 autorského zákona by se v případě neupravení výhradnosti smlouvy jednalo o smlouvu nevýhradní. Nabyvatel licence však sám uvedl, že se jedná o smlouvu nevýhradní a ač podle zákona smlouva nevýhradní nepotřebuje písemnou podobu, nabyvatel tuto formu zvolil z důvodu právní jistoty pro obě strany.

V tomto odstavci nadále upravuje způsob a rozsah užití, ale i přesto, že se v první větě píše, že se jedná o licenci omezenou, z bližšího prozkoumání tohoto odstavce vyplývá, že autor nabyvateli poskytuje licenci bez jakéhokoliv omezení. Licence tedy není omezena ani množstevně, účelově, teritoriálně ani časově a je platná po celou dobu trvání majetkových autorských práv k dílu. Tím sice neodporuje zákonu ani zákon neobchází, ale rozsah užívání licence si rozšiřuje. Podle § 50 autorského zákoníku je obvyklé, že se licence uděluje v teritoriálním rozsahu na území České republiky, nabyvatel si však opravňuje užívat dílo po celém světě.

Už v kapitole 3.6.1 *Odstoupení od smlouvy pro nečinnost* jsem psal o povinnosti nabyvatele licenci užít, ale zároveň jsem uvedl, že praxe je trochu jiná. Stejně je tomu i v tomto případě, neboť aby se nabyvatel vyhnul možnosti odstoupení autora od smlouvy pro nečinnost, sepsal v čl. 2 odst. 2, že není povinen poskytnutou licenci využít, avšak zároveň v odst. 6 přiznává autoru

možnost odstoupení od smlouvy právě z důvodů uvedených v § 53 autorského zákona nejdříve 6 měsíců po předání díla nabyvateli. Sice si v těchto ustanovení protirečí, ale přitom je v úpravě vztahů pro odstoupení od smlouvy mírnější, než autorský zákon, který v § 53 odst. 3 doporučuje dvouletou lhůtu. Odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora nabyvatel nepřiznává. Podle mého názoru je to proto, že takové přesvědčení autora se nemění ze dne na den, a jelikož nakladatelství Nová Forma vydává knihu do týdne od podpisu smlouvy, není potřebné mít takové odstoupení od smlouvy ujednané přímo ve smlouvě. A také proto, že autor nemůže od smlouvy odstoupit z důvodu změny jeho přesvědčení po zveřejnění jeho díla (více viz kapitola 3.6.2 *Odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora*).

Musím ale podotknout, že se mi velmi líbí ustanovení odst. 3 vylučující možnost poskytování podlicence či postupování licence nabyvatelem třetím osobám a odst. 8, jenž autoru připomíná, že ve svých právech není nijak omezen, že může dílo užívat pro svou potřebu i komerčně a že autor může poskytovat licenci i jiným zájemcům, aniž by tím smlouvu porušil.

Kolizi mezi zákonem a skutečností spatřuji právě u odst. 5, který říká: „Autor nemá právo na žádnou autorskou rozmnoženinu díla zdarma.“ Již v kapitole 3.3.6 *Rozmnoženina pro autora* jsem se vyjadřoval k tomu, zda je takové ujednání protizákonné nebo ne. Autorský zákon v § 52 pouze upravuje možnost věnovat autoru jeden autorský výtisk, nikoli povinnost nabyvatele jednu rozmnoženinu poskytnout zcela zdarma. Podle mého lze po mém nabyvateli spravedlivě požadovat, aby mi autorský výtisk přiznal, neboť u nakladatelských společností jeden takový výtisk není přítěžující a v mém případě se jedná pouze o investici 129,- Kč. Také bych řekl, že u nakladatelů je to zcela obvyklé. Zákon ale neobsahuje kogentní ustanovení, které by upřesňovalo, kdo musí autorský výtisk vydat a za jakých okolností. Myslím, že zde záleží především na subjektivním pohledu každé osoby. Já se mohu cítit dotčeně, že mi nebylo přiznáno právo podle zákona a mohu svého nakladatele obviňovat za porušování § 52 autorského zákona, on však může argumentovat tím, že autorský zákon nijak neporušuje, že postupuje v naprostém souladu s ním a že v jeho nakladatelství poskytování autorské rozmnoženiny na náklady nabyvatele není obvyklé. Případný spor by pak musel rozhodnout soud na návrh poskytovatele licence.

4.1.1.3 Odměna za vytvoření díla z poskytnutí licence

Ustanovení čl. 3 licenční smlouvy má spíše obecnou povahu a odkazuje na čl. 1, kde je upravena autorská odměna. Autorský honorář je smlouvou stanoven na čtvrtinu z prodejní ceny knihy za jednu rozmnoženinu. Autorská odměna se tedy nevyplácí jednorázově ale v závislosti na počet prodaných výtisků. Tím se alespoň nabyvatel ujistí, že nebude muset v budoucnu řešit případný spor vzniklý z dikce § 49 odst. 6. Zároveň je přívětivější než samotný zákon, neboť autorovi umožňuje vyúčtování odměny dvakrát ročně, zatímco § 49 odst. 5 stanoví doporučené rozmezí jednoho roku (viz kapitola 3.3.5 *Odměna*).

Nabyvatel licence zde pamatuje i na možnost, když by se dostal do prodlení. V tomto případě autorovi přísluší úrok z prodlení ve výši 0,05% denně.

4.1.1.4 Závěrečná ustanovení

Nabyvatel v čl. 4 licenční smlouvy již jen upřesňuje obecné náležitosti smlouvy, a to, že je smlouva vyhotovena ve dvou stejnopisech, že veškeré změny či doplňky musí být provedeny v písemné formě, jinak jsou neplatné, že se smlouva řídí platnými právními předpisy, jež uvedl v záhlaví samotné smlouvy, a že smlouva nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu smlouvy oběma smluvními stranami.

K ujednání smlouvy bych řekl, že žádné ustanovení není protizákonné, ač ustanovení o autorském výtisku se dá považovat za sporné. Jen bych rád upozornil na dvě skutečnosti ze smlouvy vyplývající, ač ani jedna z nich nevyvolává neplatnost smlouvy.

V čl. 2 odst. 1 písm. d) licenční smlouvy nabyvatel poukazuje na to, že licence trvá po celou dobu trvání majetkových autorských práv k dílu, tedy že je licenční smlouva uzavřena na dobu určitou, přitom ale v závěrečném ustanovení v odst. 4 konstatuje, že se smlouva uzavírá na dobu neurčitou. Toto ustanovení nepovažuji za vyvolávající neplatnost smlouvy, nýbrž jen jako mýlku, která k naplnění smlouvy nebrání. Také to nepovažuji za obsahovou náležitost smluv, neboť zda se jedná o smlouvu na dobu určitou či neurčitou, vychází už z právní povahy majetkových autorských práv, které trvají po celou dobu života autora a následujících 70 let po jeho smrti, jak jsem již uvedl v kapitole 3.6.3 *Výpověď*. Z toho lze vyvodit, že i tato smlouva je uzavřena

na dobu určitou, neboť licence se nabyvateli poskytuje po celou dobu autorova života a následně 70 let po jeho smrti. Je možné, že nabyvatel neurčitou dobou myslel právě život autora anebo se možná domnívá, že poskytnutá licence potrvá věčně, ale jak jsem již uvedl v kapitole 2.1 *Vznik, obsah a zánik autorského práva*, licence věčná být nemůže, jelikož 70 let po smrti autora zaniká majetkové autorské právo a dílo se po této době stává volným dílem autorským právem již nechráněným.

Druhou skutečností je, že nakladatelství Nová Forma ve své smlouvě opomnělo ujednat nějaká ustanovení ohledně vytvoření díla. Nabyvatel smlouvu pojmenovává též jako *Smlouvu o vytvoření díla* a odkazuje na § 631 a násl. občanského zákoníku, tedy na obecná ustanovení o smlouvě o dílo, ve smlouvě však vztah objednatele jakožto Autora ke zhotoviteli díla jakožto Agentuře není upraven. Nabyvatel se zmiňuje pouze o úpravě datové podoby díla pro tisk v čl. 1 odst. 4, není však upraveno, za jakých okolností bude dílo vytvořeno a v jakém časovém intervalu. Nutno tedy vycházet přímo ze zákona a řídit vztah objednatele a zhotovitele dle ustanovení § 631 a násl. občanského zákoníku, jež zcela detailně tento vztah upravuje, a proto není třeba vše stvrzovat smluvně. Občanský zákon však v § 633 odst. 1 odkazuje na smluvní úpravu: „*Zhotovitel je povinen dílo provést podle smlouvy řádně a v dohodnuté době.*“¹⁶⁰ Jelikož tato doba ve smlouvě není uvedena, může to vyvolávat možnost neplatnosti smlouvy anebo z laického pohledu by se dalo říct, že zhotovitel dílo vytvoří, až na to bude mít čas.

4.1.2 Nabyvatelem Alfa – Omega

Druhým příkladem mi slouží *Autorská licenční smlouva (o smlouvě budoucí)*, kterou jsem s nakladatelstvím Alfa – Omega podepsal dvakrát, jednou v roce 2008, že můj román vydají do konce roku 2010, však v roce 2010 mi nepřišla nabídka podepsat licenční smlouvu, aby se kniha mohla vydat, ale nová nabídka k uzavření další smlouvy o smlouvě budoucí, že se román vydá do konce roku 2012. Bohužel jsem ale na tuto druhou smlouvu zapomněl, a jelikož mi v hlavě ležela jen ta původní smlouva, vydal jsem román u nakladatele Nová Forma.¹⁶¹

---

¹⁶⁰ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, § 633 odst. 1 – Smlouva o dílo, obecná ustanovení.

¹⁶¹ Viz Příloha B: Autorská licenční smlouva (o smlouvě budoucí) – kopie smlouvy.

Za normálních okolností bych se touto smlouvou vůbec nezatěžoval, ale poté, co mě PhDr. Věra Martinková, CSc. obvinila z porušování autorského zákona a občanského zákoníku, změnil jsem názor a tuto smlouvu jsem pečlivě zanalyzoval.

Na první pohled je ze smlouvy patrné, že se určitě nejedná o žádný typ licenční smlouvy, neboť v ní nejsou obsaženy žádné obligatorní náležitosti (krom určení díla a autora) a ani jiné obsahové náležitosti, které by taková smlouva obsahovat mohla. Jediné, co je ve smlouvě obsaženo, je závazek potenciálního nabyvatele licence, že knihu vydá do konce roku 2012, a věta: „*Výhradní právo k tisku uděluje autor nakladatelství do roku 2017.*“

Smlouva o smlouvě budoucí by to podle mého názoru být mohla, JUDr. Žikovská se však vyjádřila, že podle ní to není ani smlouva o smlouvě budoucí, ale spíše nějaká nepojmenovaná smlouva, která není právně vymahatelná.

Pokud se tedy jedná o smlouvu o smlouvě budoucí, tak ta jako taková nezakládá žádné povinnosti smluvních stran, neboli přesněji vyplývá z ní jen jedna povinnost pro povinného, a to podepsat následnou smlouvu jakmile ho strana oprávněná vyzve. Jelikož v této smlouvě je ujednáno, že autor smlouvenou finanční spoluúčast uhradí nakladateli nejpozději dne 15. 3. 2012, je zřejmé, že smlouva licenční měla být podepsána alespoň v takové době, aby byla autorovi poskytnuta přiměřeně dlouhá doba k plnění závazku. Poté by nakladatelství mělo dostatečně dlouhou dobu na to, aby knihu vydalo, jelikož ve smlouvě uvádí, že se zavazuje knihu vydat nejpozději do konce roku 2012. Oferta ze strany oprávněné však povinnému dorazila o rok později, tedy v únoru 2013.

Jelikož je smlouva o smlouvě budoucí vázána především datem, kdy nejpozději bude následná smlouva uzavřena, znamenalo to, že tato smlouva o smlouvě budoucí pozbyla platnosti dne 31. 12. 2012. Alespoň předpokládám, že časovým závazkem je tento datum, neboť ve smlouvě není stanoveno, kdy nejpozději bude následná smlouva uzavřena, ale pouze do kdy má autor zaplatit finanční spoluúčast a do kdy nakladatelství knihu vydá.

Když mně jakožto autorovi přišla nabídka k uzavření smlouvy, odmítl jsem ji přijmout jednak z důvodu, že jsem již knihu vydal u jiného nakladatele, a také proto, že již nejsem smlouvou o smlouvě budoucí nijak vázán, neboť již několik dnů není platná. Nato mě PhDr. Martinková obvinila z porušování zákonných předpisů, jelikož jsem jim udělil výhradní právo k tisku do roku 2017

a žádala po mně jak vypovězení smlouvy, tak náhradu škody, což jsem odmítl z výše uvedeného důvodu.

V tomto případě je třeba uvědomit si dvě věci: Co je to smlouva o smlouvě budoucí a jaká práva a povinnosti z ní vznikají, a co je to výhradní právo k tisku?

Smlouva o smlouvě budoucí není smlouva v pravém slova smyslu, neboť neupravuje vztah mezi dvěma účastníky a jejich vzájemná práva a povinnosti k druhé straně, nýbrž jen upravuje, jaké náležitosti bude obsahovat následná smlouva a až teprve podepsáním následné smlouvy vzniká plná právní odpovědnost při porušování smlouvy či neplnění povinností vyplývajících z takové smlouvy. Proto jsem na ustanovení o výhradním právu nebral žádný zřetel, neboť jsem ji ve smlouvě považoval jako obecnou náležitost, z níž jsem mohl vydedukovat, že se následná smlouva bude řídit § 56 autorského zákona.

Co se týče výhradního práva k tisku, je třeba si uvědomit, že je rozdíl mezi výhradní licencí a výhradním právem k tisku. Výhradní právo k tisku by mohlo znamenat, že si jedna společnost vyhrazuje právo tisknout všechny mé dokumenty, které bych vytisknout potřeboval, zatímco výhradní licencí se myslí poskytnutí výhradního práva k užívání autorského originálního díla, čímž je autor omezen ve svých právech a nabyvatel získává monopolní postavení ve vztahu k autorskému dílu (více viz kapitola 3.2.1.1 *Výhradní licence*).

Nato PhDr. Martinková reagovala, že „na právnické kličky neslyší“ a trvala na svém. Stále žádala náhradu škody a vypovězení smlouvy. K tomu však přidala i podmínku, abych sepsal písemnou omluvu za zneuctění jejího nakladatelství, jinak že na vypovězení smlouvy nepřistoupí. To už mi přišlo přehnané, a proto jsem jí v mé odpovědi poslal mnou popsáný právnický rozbor *autorské licenční smlouvy (o smlouvě budoucí)* včetně výše popsaných skutečností s dodatkem, že se nemám za co omlouvat, neboť já jsem zákon neporušil, zatímco ona ho porušila ve třech bodech a dokonce mi vyhrožovala, ponižovala mě a urážela a že i přesto omluvu od ní neočekávám.

Nakonec jsem jí doporučil upravit znění smlouvy ve všech bodech, které neodpovídají zákonu anebo jsou nejasné, PhDr. Martinková však již nereagovala. Jak s mým e-mailem, který jsem jí pro jistotu poslal dvakrát ve dvou týdnech, naložila, je mi nejasné.

Závěr

Mám-li v závěru své práce zhodnotit svou představu o licenčních smlouvách, již jsem měl na počátku, musím přiznat, že pohled na licenční smlouvu se nijak zvlášť nezměnil, neboť jsem funkci licenčních smluv pochopil již z vlastní praxe, kdy jsem několik takových smluv podepsal. V úvodu jsem však zmínil mé důvody k výběru tohoto téma. Mým subjektivním cílem se tak stal chtít, abych věděl, kde se autorské právo vzalo, co všechno může být touto smlouvou ověřeno, na co všechno mám vlastně právo, čeho se nemohu ve svých právech vzdát a na co přesně bych si měl dát pozor, ale především abych získal mnohem větší přehled a tím větší kompetence a prostor k aplikaci svých práv v praxi. V tomto ohledu jsem naprosto spokojen a dokonce jsem si utřídil i to, co v licenční smlouvě být musí a co obsahovat nemusí, ač by v některých případech bylo příhodné, aby i taková obsahová ustanovení licenční smlouva obsahovala, a mohl jsem pak své poznatky aplikovat na svou konkrétní licenční smlouvu.

Než o vztazích z licenčních smluv, více mě zajímal spíše historický vývoj autorskoprávní ochrany, již věnuji celou první kapitolu, abych se dozvěděl, kdy a za jakých okolností vznikla. Musím přiznat, že mě nikdy nenapadlo, že by ochrana děl autorů existovala již v době kamenné, ač v jiném pojetí než ho známe dnes. Když se nad tím zamyslím, při označování děl jsme na tom i dnes v 21. století naprosto stejně jako v době kamenné. Lidstvo putuje dopředu, za vylepšením svého života, všichni si myslíme, jak jsme dokonalí v tvořivosti nových a nových věcí a děl a že tím někam spějeme, ale v jádru věci jsme na tom stejně jako před tisíci lety, neboť všichni autoři automaticky (aniž by je to někdo učil), svá díla označují osobitým znamením kvůli identifikaci. Za doby kamenné ke svému dílu přikreslili buďto nějaký obrazec nebo k němu obtiskli svou dlaň, v dnešní době díky rozvoji používáme modernější způsoby, svá díla však označujeme specifickým symbolem nebo vlastnoručním podpisem.

O právu autorském především u smlouvy licenční jsem získal mnoho nových postřehů, co se náležitosti smluv týče a jak by bylo možné s nimi nakládat a případně obchodovat. Nepřekvapilo mne, že zákon pamatuje téměř na všechny možnosti, jak lze i licenční smlouvou zákon obcházet a i tyto případy řeší v dalších ustanoveních. Tím mám na mysli kupříkladu zákonné možnosti

odstoupení od smlouvy anebo případ řetězení podlicencí, což nepovažuji za přívětivé. Já jsem naopak rád, že ve smlouvách mám tyto možnosti od nabyvatele výslovně zakázané, jelikož poskytnutím podlicence by vznikla nová licenční oprávnění, s nimiž by nakládala jiná osoba (samozřejmě v zájmu autora, jinak by licenci nebyla hodna získat), ale vytvořila by z mého pohledu nově stejné dílo, však již ne identické a nějakým způsobem by se dílo jevílo jako nové originální, ač obsah díla by zůstal stejný. Teď si vezměte, že by v mém případě nastalo řetězení podlicencí např. deseti sublicencionáři, a každý z nich by mému románu vytvořil nový vzhled. Trh by pak byl zasyčen deseti různými podobami mé knihy, ač by se jednalo o jedno a to samé dílo, ve společnosti by však působilo zmatečně.

Abych mohl dojít k samotnému cíli úvodem vytyčenému, musel jsem pochopit celou problematiku licenčních smluv do největších detailů. Za sebe mohu tvrdit, že jsem ke zdárnému cíli došel, a proto jsem mohl bez větších problémů za použití získaných informací zanalyzovat vlastní licenční smlouvy a vydedukovat z nich jisté závěry. Zjistil jsem však, že mé smlouvy jsou v naprostém souladu se zákonem. Spíše jsem narazil na ustanovení uvnitř smluv, která si navzájem protirečí, ale neplatnost nevyvolávají. Je jen jedna věc, která mi z celé diplomové práce bude asi ještě dlouho ležet v hlavě, a to, jak je to vlastně s ustanovením § 52 autorského zákona, který pojednává o rozmnoženině pro autora? Touto otázkou jsem se zabýval ve dvou kapitolách. V kapitole 3.3.6 *Rozmnoženina pro autora* jsem rozebíral právní úpravu této problematiky a jen okrajově se dotkl mé smlouvy, která s tímto ustanovením nekoresponduje, a následně jsem v kapitole 4.1.1.2 *Licence* aplikoval příslušný paragraf přímo do praxe.

Z osobního pocitu teď vím, že pro svou tvůrčí činnost a její ochranu dělám maximum, však otázku rozmnoženiny pro autora nejsem schopen vyřešit sám.

Resumé

This diploma thesis “License agreement” contains of four large chapters.

The first part is devoted to historical development of copyright law. Here is described a formation of copyright protection from ancient to modern times.

The second chapter contains regulation of copyright law, which is based on the Law no. 121/2000 Coll. about copyright law, rights related and amending certain laws (the Copyright Act). This chapter describes the origin, content and termination of copyright law and in particular the fundamental principles on which is copyright law built. It is necessary to explain a few concepts before we accede to license agreement. In this part is interpreted “subject” in copyright law, such as the subject may be, or what is the author’s work, unprotected work, work package but also authorship and co-authorship. The last part of this chapter is devoted to problems of § 1, letter b) of the Copyright Act, i.e. what rights is related to copyright and how is assured a protection of authors.

Fundamental chapter named “License agreement” is divided into seven subheads and which subhead deals with interesting issues. The basis for this part of the thesis is to understand what license agreement is and which meaning has in our society and, finally, what the correct meaning of the license is. In this chapter is also mentioned publishing agreement according to § 56 copyright law, subtype of licence agreement. The chapter contains also types of licences, especially the difference between exclusive and non-exclusive license, important content requirements of license agreements, and in which form is closed, also the circumstances in which occurs to creation of license agreement and extinction of agreement. The last subhead is devoted to sublicense providing and providing of license by acquirer to third parties.

Ending chapter deals with practical applicability of legal norms - how much are acts respected or not and if there is an effort to circumvent the law against the author. There are used original licence agreement signed by author of this thesis for comparison law and praxis.

Seznam použité literatury

Monografie

BOHÁČEK, M. a L. JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2002, 322 s. ISBN 80-245-0463-4.

GERLOCH, A. *Teorie práva*. 2. vyd. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2001, 300 s. Právnícké učebnice. ISBN 80-87473-04-X.

CHALOUPKOVÁ, H. *Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související: komentář*. 3. vyd. Praze: C.H. Beck, 2007, 640 s. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7179-586-5.

CHALOUPKOVÁ, H., H. SVOBODOVÁ a P. HOLÝ. *Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, 347s. ISBN 80-717-9008-7.

KNAP, K. *Autorské právo*. 1. vydání. Praha: Orbis, 1960. Právnícké edice. ISBN 20.70

KNAP, K. *Smluvní vztahy v autorském právu*. 1. vyd. Praha: ORBIS, 1967.

KNAP, K. a O. KUNZ. *Mezinárodní právo autorské*. 1. vydání. Praha: Academia, 1981.

KNAP, K., M. OPLTOVÁ, M. KRÍŽ a M. RŮŽIČKA. *Práva k nemotným statkům*. 1.vyd. Praha: Codex, 1994, 245 s. ISBN 80-901-1853-4.

KRÍŽ, J. *Autorský zákon: komentář a předpisy související*. 2., aktualizované vyd., podle stavu k 1. 9. 2005. Praha: Linde, 2005. ISBN 80-720-1546-X.

KŘÍŽ, J., I. HOLCOVÁ, J. KORDAČ a V. KŘEŠŤANOVÁ. *Autorský zákon a předpisy související. Komentář. Text je aktualizován k 1.9.2001.* 1.vyd. Praha: Linde, 2001, 781 s. ISBN 80-720-1301-7.

KŘÍŽ, J., I. HOLCOVÁ, J. KORDAČ a V. KŘEŠŤANOVÁ. *Autorský zákon a předpisy související: komentář.* 2. vyd. Praha: Linde, 2005. 792 s. ISBN 978-80-720-154-67.

KUBÍČEK, J. a P. SVAČINA. *Průmyslová práva a nehmotné statky, jejich licenční využití a oceňování: příručka pro praxi vědecko-výzkumných pracovníků.* Praha: Technologické centrum AV ČR, 2006, 54 s. ISBN 80-867-9418-0.

LÖWENBACH, J. *Právo autorské.* Praha: Československý kompas, 1927.

MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky: Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky.* 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, 257 s. ISBN 80-717-9320-5.

PEZL, T. a M. PEZL. *Dokumenty ke studiu ústavního práva.* 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 527 s. Dokumenty (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3800-994.

POŠTA, M. *Titulkujeme profesionálně.* 2., opr. a dopl. vyd. Praha: Apostrof, 2012, 157 s. ISBN 978-80-87561-16-4.

SMEJKAL, V. *Autorský zákon: Z pohledu informačních technologií. Právní rádce.* Praha: Economia a.s., 2000, č. 10. ISSN 1210-4817.

ŠALOMOUN, M. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl.* 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, xv, 180 s. C. H. Beck pro praxi. ISBN 978-807-4000-973.

ŠEBELOVÁ, Marie. *Autorské právo: zákon, komentáře, vzory a judikatura.* 1. vyd. Brno: Computer Press, 2006, 196 s. Právo pro denní praxi (Computer Press). ISBN 80-251-1090-7.

TELEC, I. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1997, 504 p. ISBN 34-064-2491-0.

TELEC, I. Licenční smlouva podle českého autorského zákona. *Průmyslové vlastnictví*. 2001, č. 11/12.

TELEC, I. *Přehled práva duševního vlastnictví 1: Lidskoprávní základy. Licenční smlouva*. 2. upr. vyd. Brno: Doplněk, 2007, 199 s. ISBN 978-80-7239-206-3.

TELEC, I. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994, 344 s. ISBN 80-245-0463-4.

TELEC, I. a P. TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, 971 p. ISBN 80-717-9608-5.

TELEC, I., P. TŮMA. *Přehled práva duševního vlastnictví: Česká právní ochrana*. 2. upr. vyd. Brno: Doplněk, 2006, 114 s. ISBN 80-7239-198-4.

TŮMA, P. *Smluvní licence v autorském právu*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, 167 s. Beckova edice: Právní instituty. ISBN 978-807-1795-735.

TÝČ, V. *Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě*. 1. vyd. Praha: Linde, 1997, 166 s. ISBN 80-720-1102-2.

TÝČ, V. a R. CHARVÁT. *Mezinárodní a evropská ochrana průmyslových a autorských práv*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2009.

VOIT, P. *Encyklopedie knihy: starší knihtisk a příbuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století : papír, písmo a písmolijectví, knihtisk a jiné grafické techniky, tiskaři, nakladatelé, knihkupci, ilustrátoři a kartografové, literární typologie, textové a výtvarné prvky knihy, knižní vazba, knižní obchod*. Praha: Libri, 2006, 1350 s. ISBN 80-727-7312-7

Zahranční monografie

GORMAN, R. A. a J. C. GINSBURG. *Copyright: Cases and Materials*. 6th ed. New York, N.Y.: Foundation Press, 2002, 986 p. ISBN 1587783754.

LUBY, Š. *Vývin ochrany autorskej tvorby v predkapitalistických spoločenských formáciach*. Právnické štúdie. 1962, č. 1, s. 237.

POŠVÁŘ, J. *Studie o metodách právní praxe: O aplikaci právních norem*. Právnická jednota. Praha, 17. 3. 1938.

SEVILLE. *Talfourd and His Contemporaries: The Making of the Copyright Act 1842. Perspectives on Intellectual Property*. Volume 1. London: Sweet & Maxwell, 1997.

TELEC, I. *Nový český autorský zákon: Ochrana duševného vlastníctva: zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie, Bratislava 5. októbra 2000*. 1. vyd. Editor Eva Vlková. Bratislava: Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty Univerzity Komenského, 2001, 141 s. Sympóziá, kolokviá, konferencie. ISBN 80-716-0151-9.

TROLLER, A. *Immaterialgüterrecht: Patentrecht, Markenrecht, Muster- und Modellrecht, Urheberrecht, Wettbewerbsrecht*. 3. völlig überarbeitete Aufl. Basel: Helbing, 1983 -c1968-. ISBN 37-190-0832-0.

Internetové prameny

Autorské právo: Časté dotazy. In: *Ministerstvo kultury* [online]. Praha, 2007 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://1url.cz/GihU>

BAZALA, D. Licence aktivní, pasivní. In: *AmaPro* [online]. 1993-2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://1url.cz/riVB>

BOHÁČEK, M. Licenční smlouvy ve vztahu ke knihovnám. *Národní knihovna: Knihovnická revue*. 2001, č. 4, s. 242-265. Dostupné z: <http://1url.cz/9iVJ>

DANĚK & PARTNERS. Nakladatelská licenční smlouva. In: *Autorské-právo.info: Informační portál z oblasti autorského práva* [online]. Praha, 2011 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://1url.cz/4ij9>

HOLÝ, V. Definice pojmu licence. In: *Český statistický úřad* [online]. 2013, 20. 3. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://1url.cz/TiVK>

CHODĚRA, J. Autorské právo. In: *Odborné časopisy: Světlo* [online]. Praha: FCC Public, 5/2008 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z: <http://1url.cz/xij0>

KLÁŠTERECKÝ, Jan D. Autorské právo: Vývoj a souvislosti. In: *Měšec.cz* [2007-02-06]. 1998 [cit. 2013-03-08]. ISSN 1213-4414. Dostupné z: <http://1url.cz/FijX>

Licensing of Intellectual Property Rights: a Vital Component of the Business Strategy of Your SME. In: *WIPO: Program activities* [online]. Geneva, 2012 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://1url.cz/7ihf>

Leccos: Reciprocita. In: *Ottův slovník naučný* [2007-03-07]. 2004 [cit. 2013-03-05]. Dostupné z: <http://1url.cz/7ijb>

O'SULLIVAN, Maureen. *FSM: Free Software Magazine* [2005-04-03]. 2004 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://fsmsh.com/1115>

POPELKOVÁ, V. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 2. díl, sešit 1. Olomouc: Elso Group, 2007 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://1url.cz/wijZ>

SOBĚSLAVSKÝ, R. Autorský zákon: omezení licence. In: *Reseller Magazine* [online]. Praha, 2009 - 2013 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: <http://1url.cz/sijO>

SOBĚSLAVSKÝ, R. Autorské právo: odstoupení od smlouvy autorem. *Reseller Magazine* [online]. Praha, 2009 - 2013 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://1url.cz/dihZ>

SOBĚSLAVSKÝ, R. Autorské právo: odstoupení od smlouvy pro nečinnost. In: *Reseller Magazine* [online]. Praha, 2009 - 2013 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: <http://1url.cz/VijS>

ŠTROS, D. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty* [online]. 1. vydání. Praha: HP, 2003 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://1url.cz/Oijg>

ŠULCOVÁ, J. Druhy licenčních smluv. In: *Loga a jejich právní ochrana* [online]. 2012, 2. 8. 2012 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://1url.cz/GiVN>

TELEC, I. *Bulletin advokacie: Obecný dotazník k posouzení pojmových znaků děl zákona*. Praha: Česká advokátní komora v Praze, 1997, č. 5, s. 95. ISSN 1210-6348. Dostupné z: <http://1url.cz/Mijh>

TŮMA, P. *Licenční vztahy v autorském právu*. 2006. Dostupné z: <http://1url.cz/midh>. Disertační práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity. Vedoucí práce Ivo Telec, 248 s.

UNESCO. In: UNESCO.ORG: *Czech National Library to receive UNESCO / Jikji Memory of the World Prize* [01.09.2005]. 2005 [cit. 01.03.2013]. Dostupné z: <http://1url.cz/wijP>

Zákonné prameny

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

Zákon č. 162/1998 Sb., Listina základních práv a svobod

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích

Zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon)

Zákon č. 273/1993 Sb., o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl

Vyhláška č. 25/1967 Sb., o úpravě autorských odměn za vydání slovesných děl

Judikatura

FENYK, Jaroslav. *Rozhodnutí a stanoviska k trestnímu řádu: 1918-1996*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 1997, 800 s. Judikatura. ISBN 34-064-2489-9.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. Zm. I 413/29 (č. 3848/30 Sb. rozh. tr.)

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. Zm. I 712/31 (č. 4801/33 Sb. rozh. tr.)

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. Zm. II 490/26 (č. 2920/27 Sb. rozh. tr.)

Seznam příloh

Příloha A.....	72
Příloha B.....	74

Příloha A

SMLOUVA O VYTVOŘENÍ DÍLA A POSKYTNUTÍ LICENCE

Smluvní strany:

Nová Forma s.r.o.

se sídlem

tř. 28. října 24

370 01 České Budějovice

IČ: 26077109

DIČ: CZ26077109

zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Českých Budějovicích, jejímž jménem jedná Roman Horák, jednatel společnosti (na jedné straně; dále jen „Agentura“)

a (autor) Tomáš Lőrincz

bydliště: Hlavní 23

431 63 Perštejn

r.č.: 890707/1877

na druhé straně; dále jen „Autor“)

spolu uzavřeli podle §631 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a podle §46 a násl. zákona č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) tuto smlouvu o vytvoření díla a poskytnutí licence:

I.

Úvodní ustanovení

- (1) Autor vytvořil pro Agenturu originální literární dílo s názvem
Jedna stačil: Jeden svědek v rozsahu 153 stran
- (2) Autor poskytuje Agentuře touto smlouvou nevýhradní licenci k užití Díla v rozsahu níže uvedeném.
- (3) Agentura se zavazuje zaplatit Autorovi odměnu za prodej Díla a to ve výši 25% z prodejní ceny bez DPH Kč 224,-slovy:dvestedvacetctyři, což činí 56,-Kč, slovy:padesatsestkc, za každý prodaný kus Díla. A to do 14-ti kalendářních dnů od vyúčtování Agenturou vždy k 1.1. a 1.7. každého kalendářního roku po dobu trvání této smlouvy.
- (4) Dílo bylo Agentuře předáno v datové podobě, kterou Agentura upravila pro tisk, před podpisem této smlouvy, což smluvní strany stvrzují podpisem této smlouvy.

II.

Licence

- (1) Autor tímto poskytuje Agentuře nevýhradní licenci k užití Díla (vcelku i po částech), která je omezená, tj. v následujícím rozsahu:
  - a) k užití Díla v původní podobě způsobem užití (rozmnožování, rozšiřování, vystavování, sdělování veřejnosti a jiné), bez omezení technologie, bez omezení počtu či množství užití, bez omezení účelu;
  - c) k užití Díla v původní podobě nebo v podobě dle písm. a) bez omezení teritoria na celém světě;

- d) k užití Díla v původní podobě nebo v podobě dle písm. a) bez omezení času po celou dobu trvání majetkových autorských práv k Dílu;
- (2) Agentura není povinna poskytnutou licenci využít.
  - (3) Agentura není oprávněna práva z licence zcela nebo zčásti, úplatně nebo bezúplatně poskytnout třetí osobě (podlicence) nebo licenci zcela nebo zčásti, úplatně nebo bezúplatně postoupit třetí osobě.
  - (4) Autor uděluje Agentuře svolení ke zveřejnění Díla a souhlasí s tím, aby Dílo resp. jeho část byla zveřejněna jen s uvedením jeho autorství.
  - (5) Autor nemá právo na žádnou autorskou rozmnoženinu Díla zdarma.
  - (6) Autor je oprávněn odstoupit od této smlouvy podle ustanovení §53 autorského zákona nejdříve 6 měsíců po předání díla.
  - (7) Oprávnění dle tohoto článku nabývá Agentura okamžikem podpisu této smlouvy autorem.
  - (8) Autor je oprávněn Dílo užít také komerčně (tj. poskytováním za úplatu) k účelu prezentace vlastní práce, i k jinému účelu. Autor je oprávněn poskytnout třetí osobě svolení k užití Díla v žádaném rozsahu.

III.

Odměna za vytvoření díla a poskytnutí licence

- (1) Agentura neplatí Autorovi jednorázovou odměnu za vytvoření Díla.
- (2) Agentura dále neplatí Autorovi jednorázovou odměnu za poskytnutí licence k užití Díla dle této smlouvy.
- (3) Autor bere na vědomí, že odměny nejsou zdaněny a je povinen zaplatit z nich daň z příjmu v souladu s obecně závaznými právními předpisy.
- (4) Autor prohlašuje, že ke dni podpisu této smlouvy není plátcem DPH.
- (5) Autor nemá právo na žádnou další odměnu nad rámec odměny sjednané v odst. 1. Odměna podle tohoto článku zahrnuje odměnu za všechna plnění Autora podle této smlouvy.
- (6) V případě prodloužení Agentury s platbou odměny náleží Autorovi úrok z prodloužení ve výši 0,05% denně.

IV.

Závěrečná ustanovení

- (1) Tato smlouva je vyhotovena ve dvou stejnopisech s právní silou originálu, z nichž po jednom obdrží každá smluvní strana.
- (2) Veškeré změny a doplňky této smlouvy musí být provedeny v písemné formě a podepsány oběma smluvními stranami.
- (3) Tato smlouva se řídí platnými právními předpisy České republiky, zejména autorským zákonem a občanským zákoníkem. Práva a povinnosti z této smlouvy přecházejí na právní nástupce smluvních stran.
- (4) Tato smlouva se uzavírá na dobu neurčitou.
- (5) Tato smlouva nabývá platnosti a účinnosti dnem jejího podpisu oběma smluvními stranami.

V Českých Budějovicích dne 4.9.11

V Perštejně

dne 30.8.2011

 jednatel

Nová Forma s.r.o.
Iř. 28. října 1308/24
370 01 České Budějovice
IČ: 26077108
DIČ: CZ26077108

 autor

- 2 -

Příloha B

AUTORSKÁ LICENČNÍ SMLOUVA (o smlouvě budoucí)

o vydání básnické sbírky/ knihy ..... JEDNA STADI, JEDEN SVĚDEK ..... (název)
mezi nakladatelstvím ALFA-OMEGA v Dobřejovicích (Praze) zast. PhDr. V. Martinkovou, CSc., a autorem
textů

TOMÁŠEM LORINCZEM

O konečném výběru básní a textů rozhoduje nakladatelství. Ilustrace zajišťuje nakladatelství, je však možné, aby ilustrátora doporučil i autor. V tomto případě je důležité, aby byla respektována pravidla nakladatelství.

Kniha bude vydána nakladatelstvím ALFA-OMEGA

- a) v řadě bibliofilii formátu 10,5 x 21 cm, šité na střížku
- b) v řadě klasické sbírky A6 s poloměkkou vazbou V2, lepené v hřbetu
- c) v řadě klasické sbírky A5 s poloměkkou vazbou V2, lepené v hřbetu
- d) v řadě digitálního tisku A6 s poloměkkou vazbou V2, lepené v hřbetu
- e) v řadě digitálního tisku A5 s poloměkkou vazbou V2, lepené v hřbetu
- f) v řadě digitálního tisku A6 s pevnou vazbou V8, šité v hřbetu
- g) v řadě digitálního tisku A5 s pevnou vazbou V8, šité v hřbetu

Autor odkoupí od nakladatelství ALFA-OMEGA celkem ..... 100 ..... sbírek za režijní dotovanou
cenu ve výši ..... 45.600,- ..... Kč (viz finanční rozvaha nakladatelství pro daný rok).

Výše uvedenou částku uhradí autor nakladatelství nejpozději do 15. 3. 2012/2013.

Kniha vyjde nejpozději *do konce roku 2012/2013*. Další poznámky k úpravě knihy:

.....
Autor dodá nakladatelství rukopis (disketu), životopis a fotografii dle aktualizovaných podmínek nakladatelství nejpozději do 15. 3. 2012/2013.

Výhradní právo k tisku uděluje autor nakladatelství do r. 2017/2018.

Dále se zavazuje, že vlastnoručně podepíše *cca 50* výtisků po domluvě se zástupcem nakladatelství – a to v sídle nakladatelství, popř. zajistí jiný způsob. Ilustrace budou podepsány výtvarníkem. Toto zajišťuje nakladatelství, není-li uvedeno jinak. Autor si své výtisky vyzvedne v sídle nakladatelství, a to osobně, nebo prostřednictvím pověřené osoby, která se prokáže autorovým povolením.

Ostatní náležitosti smlouvy se řeší ve shodě s platným autorským zákonem ČR. Autor prohlašuje, že mu náleží k této knize autorská práva a že smlouvu uzavřel ze své svobodné vůle.

Rozdělovník:

Nakladatelství ALFA-OMEGA ..... 2000 ..... ks

Povinné a propagační výtisky ..... 20 ..... ks

Autor ..... 100 ..... ks

Autor fotografií ..... ks

Doporučená cena jednoho výtisku je ..... Kč

Za nakladatelství ALFA-OMEGA

V. Martinková
PhDr. Věra Martinková, CSc.
Horní 203, 251 70 Dobřejovice
e-mail: alfa-omega@volny.cz, tel. 323 637 689,
mob. 603 576 291, www.alfa-omega-cz.com

Konkrétní údaje smlouvy budou revidovány
ještě začátkem roku 2012/2013

podle aktuálního stavu finančních nákladů
tiskárny. Nedílnou součástí smlouvy je finanční rozvaha
nakladatelství pro daný rok (Finanční spouštěč).

Autor ilustrací ..... 5/10 ..... ks

AUTOR: Adresa (vč. PSČ) ..... HLAVNÍ 23

..... 431 63 PEBŘEŽOV

RČ 890707/1877

Tel., mobil, e-mail 736 135 954
..... lorincz.tomas@seznam.cz

Podpis autora, datum 8. 4. 2010

Nakladatelství ALFA-OMEGA
PhDr. Věra Martinková, CSc.
Horní 203, 251 70 Dobřejovice
Tel. 323 637 689

